

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

Wvd. Vertegenwoordiger in N.-I. Mr. M. J. A. Oostwoud-
Widenes, Pres. Landr., Tandjong Balei (Sumatra's Oostk.).

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

HET BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER
VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIE

INHOUD: Indische Tentoonstelling 1928 te Arnhem. —
Correspondenten gevraagd. — Jaarlijksche Algemeene
vergadering der Vereeniging „Oost en West”. — Het
Informatie-Bureau van de Vereeniging „Oost en West”
(verslag over het jaar 1926) door H. J. A. Raedt
(Oldenbarneveldt slot). — De bijzetting van J. B.
Heutsz op Donderdag 9 Juni 1927 (met portret).
Hoe zijn de passagiers aan boord van de mail-
boten naar Indië op de snelste wijze te Mar-
seille of te Genua te bereiken. — Van Week
Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.
Persoverzicht uit de Ind. Bladen: Uit de Inheem-
- en Chineesche Pers. — Oost- en West-Ind.
- Natuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. —
- den Verren Vreemde. — Ingezonden. (Ind. Ten-
- toonstelling te Arnhem). — Berichten der Afdeelin-
- Haarlem en Omstreken. — Mededeelingen:
- Van de Redactie, II. Van het Inform.-Bureau.
- Mutatiestaat van 8 tot 15 Juni.

Tentoonstelling 1928 te Arnhem.

Correspondenten gevraagd!

De behoefte van een zoo groot mogelijk succes
aan de Indische Tentoonstelling vraagt het Ten-
toonstellingsbestuur overal in den lande vrouwen
aan, die genegen zijn belangeloos de verte-
genwoordiging van het Bestuur op zich te nemen.
De bedoeling is, dat deze Correspondenten o.a.
in juli a.s. gereedkomende re-
portages in hunne omgeving zullen distribuee-
ren daár te plakken — respectievelijk op te
— waar zij b.v. door ongewone plaats extra
aandacht trekken (dus niet b.v. op de stadsaanplak-
-).

Daar zullen de Correspondenten en door van
— ingezonden berichten, en door opwekkingen van
— hand, aan het geschikte plaatselijke Nieuws-
— te bieden, belangstelling voor de Tentoon-
— moeten wekken.
— zullen de hoofden der scholen, Vereenigingen,
— clubs, enz., op onze Tentoonstelling attent wil-
— maken, waarvoor wij Reclame-materiaal zullen
— en tegen den Tentoonstellingstijd zich
— voorverkoop van entree-kaarten, enz. belasten.
— zelf sprekend komen porti en dergelijke uit-
— voor rekening van het Tentoonstellings-
—.

De zelf verhinderd mocht zijn, brenge de na-
— van anderen, z.i. wel geschikt, te onzer kennis.
— boden zich velen vrijwillig aan.
— zessen s.v.p. aan het bureau van de Afdeeling
— van Oost en West, Nieuwe Plein 52, Arnhem.

Algemeene Vergadering der Vereeniging „Oost en West”.

De groote belangstelling is deze vergadering
op dag 11 dezer in het Koloniaal Instituut te
— Arnhem gehouden geworden.
— een korte Hoofdbestuursvergadering vooraf,
— de Voorzitter, de Heer R. Zuyderhoff, deze
— omst 11 uur met een inleiding, waarin
— eerst zich kweet van de noodige plicht-
— en van persoonlijke aard en tevens een
— van erkentelijkheid uitsprak jegens het Am-
— sche Afdeelingsbestuur dezer Vereeniging,
— deze vergaderingen te dier plaatse had
— reid. Vervolgens stelde hij voor onder grooten
— een telegram te richten tot H. M. de Konin-
— den volgende inhoud:
— Vereeniging Oost en West, in algemeene
— vergadering te Amsterdam bijeen, in het Koloniaal
— Instituut, gevoelt zich gedrongen uiting te geven

Brunswick

Panotropes-Radiolas-Records

Directeur: J. PHILIP KRUSEMAN, Noordeinde 91, Den Haag, Tel. 14400

De toonaangevende Amerik. Phonograaf, de eenige machine, die ALLE (óók Edison en Pathé) platen met denzelfden weergever
speelt. Op Brunswick-Platen de beste Amerik. Bands en wereldartisten (o.a. Willem Mengelberg)

Komt U eens luisteren in onze gehoorzaal? Onze sedert 15 jaren in Indië bekende Firma waarborgt coutante behandeling.

aan hare gevoelens van hulde en dank, nu Uwe
Majesteit de verkregen schitterende resultaten eener
bewonderenswaardige techniek, op treffende wijze,
onverwijd benut heeft om van moederlandschen
grond een hartelijk woord te richten tot Oost en
West-Indië, waarmede een onvolprezen middel aan-
gewend is om de versterking van den band tusschen
Nederland en Indië — doel dezer Vereeniging — te
bevorderen.” — Voorzitter Zuyderhoff.

Nog in den loop van den middag werd het vol-
gend antwoord ontvangen: „H. M. de Koningin is
zeer gevoelig voor het telegram Haar door de Ver-
eeniging Oost en West, in algemeene vergadering
te Amsterdam bijeen, toegezonden en draagt mij op
die vereeniging Harer Majesteits dank daarvoor te
vertolken. Het was voor de Koningin een groote
voldoening rechtstreeks het woord tot Oost-Indië,
Suriname en Curaçao te kunnen richten.” — Van
Geen, Secretaris der Koningin.

De Voorzitter eindigde zijne door toejuichingen
meermalen onderbroken rede met de wenschelijk-
heid te betoogen om bij de Regeering aan te drin-
gen op een afdoende verbetering van het onderwijs
op de scholen van Lager-, Middelb.- en U. H. on-
derwijs omtrent de overzeesche gewesten. Naar aan-
leiding hiervan stelde de Heer Van den Wall Bake,
Voorzitter der afdeeling Amsterdam, der vergade-
ring voor om dezen wensch in een motie te belicha-
men, welk voorstel bij acclamatie werd aange-
nomen. De motie luidt aldus:

De Vereeniging O. en W., in algemeene vergade-
ring te Amsterdam bijeen,

Overwegende dat het onderwijs zoowel op de la-
gere scholen als op die voor middelb. en U. H. on-
derwijs aan de jeugd in Nederland in het algemeen
niet voldoende rekening houdt met de groote be-
teekenis van de overzeesche deelen van het Rijk in
zijn geheel,

overwegende dat daardoor, afgescheiden van an-
dere nadeelen, de banden tusschen Nederland en de
overzeesche gewesten niet zoodanig versterkt wor-
den als mogelijk en noodig is,

Noodigt het Hoofdbestuur uit de Regeering te
verzoeken zoo spoedig mogelijk afdoende verbete-
ring aan te brengen. —

De vrij uitvoerige agenda werd vervolgens vlot
en zakelijk afgewerkt, waarop de aanwezigen zich
vereenigden aan een gemeenschappelijke lunch aan-
geboden door de recipieerende afdeeling Amster-
dam, in het restaurant van het Instituut. Aan de
lunch zat mede aan de Heer E. P. Westerveld, den
algemeenen secretaris van het Koloniaal Instituut.

(Voor bijzonderheden moge wijders verwezen
worden naar de eerlang af te drukken notulen.)

Na afloop kwamen allen bijeen in de kleine aula,
waar de Heer Westerveld de Vereeniging met eenige
vriendelijke woorden begroette, daarbij wijzende op
de mogelijke samenwerking tusschen de beide licha-
men, terwijl hij ook een korte uiteenzetting gaf van
het wezen en de inrichting van het Kol. Instituut.

De heer Zuyderhoff, voorzitter van Oost en West,
zeide den spr. dank, bevelende hij zich aan voor sa-

P. v. d. BRUL VEENESTRAAT 15
— Den Haag —
Groote sorteering HEEREN-,
JONGENS- en KINDERKLEEDING
Spec. Afdeeling v. KLEEDING NAAR MAAT
SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN 5424

PASSAGE FOTOHANDEL
R. A. LAPPÖHN
DEN HAAG - PASSAGE 41-43
TELEFOON 16462 5149

TE SCHEVENINGEN - PALACESTRAAT 8

Groote Sorteering
TROPENCAMERA'S
tegen billijke prijzen
en gratis blijvend
— onderricht —

ONTWIKKELEN en AFDRUKKEN IN
24 UUR IN PRIMA UITVOERING

HERMAN C. JEDELO
Juwelier
Noordeinde 100 Tel. 10349
's-GRAVENHAGE

H.H. SECRETARISSEN der afdeelingen worden
aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van het
K.W. steeds namen voorkomen van personen die in aan-
merking komen om voor het lidmaatschap der Vereeni-
ging te worden aangezocht.

**CHRISTELIJK LYCEUM
TE HAARLEM**

Gevestigd: EMMAKADE 43

Afdelingen GYMNASIUM,
H.B.S. met 5-jarigen cursus en
Economisch Litteraire H.B.S.

**MODERN INGERICHTE SCHOOL
PROGRAMMA** op aanvraag bij den Rector
Ir. W. VAN DORP

VERLOFGANGERS UIT INDIË
kunnen in een passend milieu
TYPEN - STENO - TALEN
en Boekhouden leeren aan het Instituut
SCHOEVERS Stadhoudersplein 3, DEN HAAG
Telefoon 52594

**OLYMPISCHE
SPELEN 1928**

**GEZOCHT KAPITAALKRACHTIG
PERSOON**, welke zich interes-
seeren wil voor groot Object in
verband met Ol. Sp. 1928. Zeer
grootte winst verzekerd.

Brieven onder Letters B.S. 60, Bureau van
dit Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

menwerking voor zooveel dat mogelijk was gaarne aan. Hij eindigde met een woord van dank voor de verleende gastvrijheid in deze „Nationale Scheping”.

Toen volgde een rondgang door het gebouw. Een schitterende demonstratie „Indië in kleuren” door den Heer Tassilo Adam, besloot deze zeer geslaagde jaarvergadering.

**Het Informatie-Bureau
van de Vereeniging „Oost en West”.**

Verslag over het jaar 1926 (in verband met den economischen toestand van Ned. Oost- en West-Indië). (Slot).

Uit de hiervoren gegeven vluchtige schets van den economischen toestand van Ned. O. en W.-I. mogen wij toch wel opnieuw de verwachting uitspreken, dat in de Overzeesche gebieden voor de betrekking zoekende Hollandsche jongelieden de kansen grooter zijn geworden om daar een heenkomen te vinden met betere vooruitzichten dan in jaren te voren. Tot dezelfde conclusie komt ook de Ingenieur H. de Groot, Directeur der Middelbare Technische School te Dordrecht, die van 12 Juli 1925 tot 24 Dec. 1925 een reis door Ned.-Indië heeft gemaakt en zijn ervaringen heeft medegedeeld in een Reissrapport (Uitgave van de Stichting Industriefonds te Dordrecht), dat bij de drukkerij Ten Hagen alhier is verschenen en sedert (begin 1927) een 2e druk beleeft.

Het is duidelijk, zegt de schrijver, dat de Nederlandsche belangen in Indië het best kunnen worden toevertrouwd aan volbloed Hollanders, die van uit het Westen een gezonde dosis initiatief en werkkraft medebrengen.

Op zijn reizen op Java, Borneo en Sumatra heeft hij overal een zeer opgewekte stemming en een groote ingenomenheid bij de jongelieden met hun werkring kunnen opmerken.

In dit verband mogen wij zeker de lezing bijzonder aanbevelen van een drietal werken in 1926 verschenen, n.l. 1e van het mooie kostelijk geïllustreerde werk „Indisch Dagboek” door C. K. Elout, den bekenden hoefijzercorrespondent van het Algemeen Handelsblad, uitgave van C. A. Mees, Santpoort (begin 1926), resultaat van een door hem gedurende vele maanden ondernomen reis door den Oost-Indischen Archipel; 2e van „Indië en Jong-Nederland”, bijdragen uit veler pen, beoogende ons opgroeiend geslacht Indië beter te doen kennen en begrijpen, verzameld en ingeleid door Dr. C. P. Gunning, Rector van het Amsterdamsche Lyceum, met een aanbevelend woord van Z. E. Dr. J. C. Koningsberger, Minister van Koloniën, geïllustreerd, uitgave van de Uitgevers-Maatschappij „Kosmos” te Amsterdam, waarover te recht zulk een gunstige beoordeeling in de Nieuwe Rott. Courant (gewijd aan de Letterkunde) van 20 en 27 Nov. 1926; en 3e van „Naar Groeter Nederland”, eveneens van Dr. Gunning vd., met een woord vooraf van Z. E. Jhr. Mr. A. C. D. De Graeff, Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië, met talrijke illustraties, in Nov. '26 verschenen bij den boekhandel v/h. W. P. van Stockum en Zoon, den Haag. In het „Woord vooraf” zegt de G. G. de Graeff: „Behoef ik dan nog te zeggen met welke „voldoening ik kennis nam van dit boek, waarin „een man van wetenschappelijke ernst, een man „zonder vooropgezette opinies, een man door geen „enkel band van persoonlijke verplichtingen, be- „trekkingen of belangen aan Ned.-Indië gebonden, „op elke bladzijde getuigenis aflegt van zijn gezond „en frisch enthousiasme om hetgeen hij daarginds „heeft gezien en opgemerkt? Persoonlijk ben ik „hem daarvoor dankbaar, omdat door zijn boek bij „mij opnieuw de overtuiging is bevestigd, dat mijn „gehechtheid aan dat land van zon en licht, dat „elken dag voortschrijdt op den weg van zedelijken, „geestelijken en materieelen vooruitgang, op een „werkelijk reëlen grondslag berust. Zijn werk is „naar waarheid een nationaal boek”.

Uit de hierboven vermelde werken, alle in 1926 verschenen, kunnen de Hollandsche jongelieden, die in Ned. Oost- en West-Indië een betrekking wenschen te zoeken, een schat van gegevens van allerlei aard putten in den vorm ook van algemeene wenken en raadgevingen, waarmede zij hun voordeel kunnen doen.

De Hollandsche sollicitanten legden over het algemeen, gedurende het afgelopen jaar, een be-

paalde voorkeur aan den dag voor een werkring in de cultures, die, naar zij ook wel wisten, in de laatste jaren zulk een hooge vlucht hadden genomen en waarvoor, behoudens de suikercultuur, hun weten, geen speciale, d.i. technische kennis eischt werd.

Grootendeels behoorden zij wederom tot de niet ontwikkelde, voor zoover zij slechts lagere en enkelen mulo-onderwijs hadden genoten, wovoren velen met een of andere landbouwkundige opleiding, in dien zin, dat zij ook praktisch in den tuinbouw waren werkzaam geweest.

Toch kwamen onder de sollicitanten ook een beduidend aantal personen voor, die aan de Hooge en Middelbare scholen hadden gestudeerd en in ons land vergeefs hadden beproefd een passende werkring te vinden.

Evenals in het vorige jaar deden betrekkelijk veel buitenlanders, grootendeels van Tchecho-Slowakische nationaliteit, ten getale van 178 (mondellijktotaal 187), in 1925: 164, schriftelijk het verzoek aan het Informatiebureau om een particuliere gouvernementsbetrekking in Ned. Oost-Indië te behouden, evenals in vorige jaren, voor het gedeelte tot de categorie der intellectueel ontwikkelde personen, als ingenieurs, doctoren, apothekers, technische bedrijfsleiders van fabrieken, handelaren enz., die ook weer gewezen officieren, die zich gaarne bij de Indische leger of bij de politie ingelijfd zagen, tegenstaande de bekendmaking door onze consulaire ambtenaren, dat voor hen de gelegenheid was uitgesloten, om voor den Indischen Staatsdienst worden uitgezonden.

Voor een juist overzicht kunnen wij het best de ingewonnen informaties rangschikken als in hieronder staande opgave vermeld, n.l.:

	Sebriftel.	Mondel.
Betreffende gouvernementsbetrekkingen	10	15
Betreffende particuliere betrekkingen	479	230
Betreffende de reis, het leven, den levensstandaard, de kleding, het land en volk en de bevolking en toestanden in Indië	15	29
Betreffende een bepaalde plaats of streek	17	24
Betreffende boekwerken en brochures over Indië en die over betrekkingen aldaar	68	27
Betreffende de opleiding, studiekosten en vereischten tot ambten en bezoldigingen... ..	36	65
Betreffende informaties aangaande de meest uiteenlopende onderwerpen	92	226
In 1926.....	717	595
In 1925.....	618	543

Onder de rubriek betreffende de meest uitlopende onderwerpen zijn begrepen de personen die woningen of appartementen hadden te verhuuren of te verkoopen en pensions hielden (71); families, die bij voorkeur z.g. Indische kindes in hun gezin wenschten op te nemen (65); dames, die zich aanboden voor het besturen van een huishouding in Ned.-Indië of als kinderjufvrou (gouvernante) in Europeesche gezinnen dier lande (36); personen, die inlandsche bedienden wenschten in dienst te nemen en daartoe door de bemiddeling van het Informatiebureau de hulp inriepen „Persinggahan” (10).

Totaal van bovenstaande cijfers 182 (in 1925: 265).

Van de serie boekwerkjes, gevende uitvoerige lichten over Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche gewesten, blijft thans in bewerking No. 2: „De geëmployeerde bij de suikerindustrie”, terwijl het boekje „Onze Koloniën” aan een revisie zal worden onderworpen.

Het debiet der boekwerkjes op het Informatiebureau, in 1926, bedroeg f 41.65, tegen f 54.65 in 1925.

Verkocht werden tegen den kostenden prijs: 104 boekjes met een opbrengst van ..... 19 boekjes van de serie „Onze Koloniën” ..... Aantal boekjes gratis verstrekt 13 ex.

**BREEKT MET DE OUDE SLEUR
VERWARMT MET**

VRAAGT VASTRECHT-TARIEF

INLICHTINGEN GEM. GASBEDRIJF
KAZERNESTRAAT 44 DEN HAAG

UW INTERIEUR

RECHTSKUNDIGE BUREAUX VAN DER GEER

ADVIES- EN ADMINISTRATIE-BUREAU
WITTE DE WITSTRAAT 79 - DEN HAAG - TEL. 34325

INFORMATIES - BELASTINGZAKEN
REQUESTEN - HUURCONTRACTEN
RECHERCHEZAKEN - ECHTSCHEIDINGEN
VERDEDIGING IN ALLE STRAFZAKEN

Behandeling van alle RECHTZAKEN door geheel Nederland
Relaties door geheel Europa en Ned. Indië
Onze Bureaux tellen onder hare cliënten de grootste zaken van Den Haag

ADVIES f 1.— Contrôle toegestaan ADVIES f 1.—

FOCKE & MELTZER

52 Zougstraat
DEN HAAG

**PORSELEIN, KRISTAL,
AARDEWERK, HUISHOUD
EN KUNST**

Verzending naar Indië, onder garantie van
gave overkomst Verpakking gratis

DANSINSTITUUT „HENRI”

EX-DANSEUR HOTEL DES INDES
 ARCHIMEDESSTRAAT 64 DEN HAAG TEL. 37007
 EERSTE KLAS INRICHTING VOOR
 Modern Dansonderwijs en Maintienlessen volgens Fransche methode
 Specialist in CHARLESTON, B'ACK BOTTOM, TANGO, enz., enz.
 PRIVE EN CLUBLESSEN

5428

antal boekjes ter nadere verrekening verstrekt
 verschillende afdelingen van de Ver. „Oost en
 564 exemplaren ter waarde van f 201.20.
 verkocht met 50 % red. aan de firma Martinus
 ter nadere verrekening 126 boekjes ter
 waarde van f 25.22½.
 het geheel bedroeg de omzet van de boekjes
 van 226 in 1925.
 hebben wij te herhalen de betuiging van
 erkentelijkheid voor de ook in het afgelopen
 ondervonden medewerking en hulp zoowel van
 Afdeling van het Ministerie van Koloniën
 van het Inlichtingsbureau voor den Indischen
 aan genoemd Departement, waar deze in-
 gen werd voor het geven van de noodige in-
 gen omtrent betrekkingen in 's lands dienst
 daarmede in verband staat.
 zuimen wij niet, in verband met de kansen
 Hollandsche jongelieden om in Indië een
 ring te vinden, hier melding te maken dat,
 de Sociaal Economische Kroniek van Ne-
 de Koloniën en het Buitenland over het
 jaartal 1926, de gemeentelijke arbeidsbeurs te
 Bataavia in de maanden Sept.—Nov. 1926 212
 plaatsen, terwijl op 1 December d.a.v. nog
 werkzoekenden beschikbaar waren. Voor Ban-
 waren die cijfers 162 en 784, terwijl de ar-
 beurs te Batavia in deze maanden 237 perso-
 plaatsen. De particuliere arbeidsbeurs te Me-
 staatste sinds hare oprichting (Mei 1923) 114
 gen. Op ultimo November bleven 47 werkzoe-
 ken beschikbaar. Ter betuiging van de werk-
 in Ned.-Indië werd bij de aanvullings-
 oling in 1927 door de Indische Regeering re-
 gehouden met een verhooging der subsidies
 gemeentelijke arbeidsbeurzen in verband met
 tantsingen buiten de gemeente.
 het Afdelingsverslag van den Volksraad over
 lezen wij, dat leden van den Volksraad er op
 dat in de Cultures blijkaar nog steeds bij
 eur importkrachten in dienst worden geno-
 Werkt dit er reeds niet toe mede de werkloos-
 Ned.-Indië te verminderen, erger is het ver-
 vel, dat zoovele buitenlanders geplaatst wor-
 naar deze leden hadden vernomen vonden in
 vorige jaar in de Cultures ter Oostkust van
 ra meer buitenlanders dan Nederlanders een
 ing.
 het oog hierop dringen zij aan op beperken-
 pelingen voor buitenlandsche werknemers,
 zij dachten aan het door den Kolonialen
 van Suriname vastgesteld voorschrift, dat op
 nemingen, waar met contractarbeiders wordt
 het, tenminste de helft der geëmployeerden
 nderlanders moesten bestaan.
 ware zeel wel in art. 17 bis der Koelie-ordon-
 voor de buitengewesten (Ind. Staatsblad
 no. 62), welk artikel de vergunning van het
 van Gewestelijk bestuur voor assistenten,
 en op ondernemingen werkzaam te zijn be-
 en bepaling op te nemen in dier voege, dat
 gelyk vergunning niet of voor elke onder-
 slechts aan een bepaald aantal buitenlan-
 worden verleend. Voor Hollandsche jon-
 en is het ook op grond van het bovenstaande
 tijl moeilijk, om in Ned. Indië terecht te
 voor de vervulling van de een of andere
 diere betrekking.
 daarom moest het ons wel verbazen, dat
 Hollandsche sollicitanten, die zich tot ons
 op het Informatie-Bureau, zich zoo be-
 loonden over het gevaar dat zij zouden loopen
 an gezondheid in de tropische gewesten!
 is naar aanleiding daarvan, naar wij meenen,
 plaats om hen te wijzen op de door Prof.
 w. Koolemans Beijnen in het Hygiënisch Ge-
 schap te 's Hage, op 4 Nov. '26 gehouden lezing
 de z.g. acclimatisatie van Europeanen in
 dië.
 en de levenskansen voor Europeanen in onze
 en in vroegeren tijd zeer gering, zij zijn echter
 spreker, die jaren lang als militair arts in
 Ned.-Indië is werkzaam geweest, in de laatste
 jaren zeer veel beter geworden en staan
 woordig niet zoo heel veel meer achter bij die
 Europeanen in Nederland.
 voornamelijk het gevolg van de veranderde
 wisingwijze van de oorzaken van de z.g.
 ziekten.
 er schreef men al die ziekten, welke den
 en in de tropen overvallen, aan het tro-
 klimaat toe, in dien zin, dat het lichaam
 immigrant, aan een ander klimaat gewend,

zich in al zijn verrichtingen aan het nieuwe moest
 aanpassen — moest acclimatiseeren.

Van dit acclimatiseeren waren tal van verschil-
 lende ziekten het gevolg en, daar aan de oorzaak
 van dat proces, het klimaat nu eenmaal niet te ver-
 anderen viel, was er eigenlijk aan een vrucht dra-
 genden strijd tegen dergelijke aandoeningen niet te
 denken, men had ze eenvoudig te ondergaan.

Het is — aldus spr. — prof. Eykman geweest, die
 als jong medicus den voornaamsten stoot gegeven
 heeft om deze beschouwingen te doen vallen. Hij
 toonde aan, dat de voornaamste levensverrichtin-
 gen van het menschelijk lichaam in de tropen en
 op onze breedte, bij Europeanen en Inlanders vrij-
 wel dezelfde waren. Later heeft de groote ontwik-
 keling der moderne hygiëne, gesteund door bac-
 teriologie en proto-zoölogie, ons tot het begrip ge-
 bracht, dat al die z.g. klimaatsziekten eigenlijk in-
 fectieziekten zijn, waartegen hetzij door hygiëni-
 sche maatregelen, hetzij door specifieke behande-
 ling wel degelijk verdediging mogelijk is, al maken
 de omstandigheden in Indië dien strijd dikwijls
 moeilijker dan in Nederland. Men behoeft zich dus
 door de vrees voor het klimaat niet meer te laten
 afschrikken om naar Indië te gaan. Wel schijnt dit
 het zich ontwikkelen van sommige zenuwaandoe-
 ningen in de hand te werken, zoodat nerveuse men-
 schen beter doen niet naar Indië te gaan. Ook voor
 menschen met aanleg voor tuberculose zijn de om-
 standigheden in Indië niet bevorderlijk.

Het schitterend succes bij de bestrijding van tropi-
 sche ziekten o.a. in Deli en in de Panama-kanaal
 zône behaald, toont — zoo meent spr. — echter
 duidelijk aan, wat er met een vast op het doel af-
 gaanden strijd tegen die ziekten valt te bereiken.

Maken wij tot besluit gewag van het door het
 Dagelijksch Bestuur opgevatte denkbeeld om onder
 de auspiciën der Vereeniging „Oost en West”
 op groote schaal een populair geschreven werkje
 over Indië te verspreiden met de bedoeling om de
 Nederlandsche jeugd belangstelling en daardoor ge-
 negenheid in te boezemen voor ons Overzeesch
 gebied. — Aan dit denkbeeld wordt thans een be-
 gin van uitvoering gegeven, gedachtig ook aan de
 woorden van Prof. J. C. van Eerde, Hoogleraar en
 Directeur van de Afdeling Volkenkunde van het
 Koloniaal Instituut:

„Nederlander en bewoner van Insulinde heb-
 „ben elkanders toenadering van noode, zij zullen
 „elkander hoe langer hoe meer hebben te beschou-
 „wen als medewerkers aan dezelfde taak.” Zie zijn
 „Koloniaal Volkenkunde”, 4e druk (Uitgave van het
 Koloniaal Instituut), „Omgang met Inlanders”. In-
 leiding, bldz. 11.

's-Gravenhage, 28 Mei 1926.

De Leider van het Informatie-Bureau
 van de Vereeniging „Oost en West”,
 H. J. A. RAEDT VAN OLDENBARNEVELT.

De bijzetting van J. B. van Heutzs op Donderdag 9 Juni 1927. (Met portret.)

„.....Persoonlijk wensch ik te getuigen
 van mijn groote achting en eerbiedige hulde
 voor den man, die met grooten moed de
 zwaarste verantwoordelijkheid wist te dra-
 gen; die met voortreffelijk beleid 's lands
 zaken in Indië bestuurde; die met onver-
 zwakte trouw zijn Vorstin en land diende...”
 A. W. F. IDENBURG.

Het behoort tot de onvermijdelijke drawbacks
 van een weekblad achteraan te komen! Méér nog
 dan voor de lezers is dit onafwendbare feit onaangenaam
 voor de betrokken Redactie, die min of
 meer de juistheid te ervaren krijgt van 'n Neder-
 landsch spreekwoord, waarin de woorden „mos-
 terd” en „maaltijd” voorkomen. Afgezien nog van
 het gevoel, dat diezelfde Redactie bekruipt, den
 lezers iets voor te zetten, wat hen reeds langs onder-
 scheidene andere wegen bereikt heeft. Onder die
 omstandigheden te gaan schrijven over de bijzet-
 ting van het stoffelijk overschot van Luitenant-
 Generaal Joannes Benedictus van Heutzs, 'n feit,
 dat plaats greep op den dag dat ons vorig nummer
 verscheen, brengt de overtuiging met zich dat elke
 gedachte „journalistieke activiteit” ons vreemd
 moet blijven.

Anderzijds: het zou getuigen van een groote

BEDENKT WEL

dat Gij, die een hooge huur betaalt voor
 Uwe Woning, veel voordeliger Uw eigen
 Huis kunt koopen; daartoe behoort niet
 veel kapitaal - WIJ hebben Huizen te
 koop voor elken stand en beurs. Wendt
 U in vertrouwen tot

5418

WONINGBUREAU HOKSBERGEN

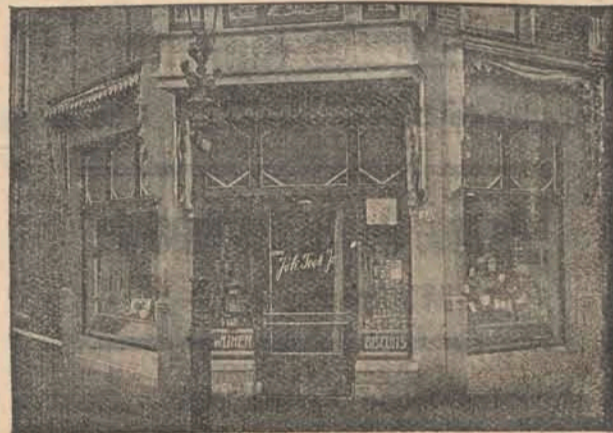
BEZUIDENHOUT 14 - Tel. 70343 - Den Haag

en Gij hebt de ZEKERHEID dat Gij slaagt!!

JOH. TOET - 'S-GRAVENHAGE

Comestibles - Delicatessen - Kruidenierswaren

AERT VAN DER GOESSTRAAT 34 - TELEFOON 51561

INDISCHE INGREDIENTEN

Special. in Fijne Vleeschwaren, Koek, Bisquit, Chocolade

WANNEER U PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wendt U dan tot
 ons. Wij zijn daarvoor speciaal
 ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen - Desgewenscht
 verzorgen wij mede voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed
 voor Uw GROOTE OPLAGEN,
 onze prima snelpersen voor die
 tijdschriften waarbij het vooral
 op KUNSTDRUK aankomt

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

Volharding voert tot doel

Adverteer voordurend

H.H. VERLOFGANGERS

KOOPT UW MEUBELEN,
 nieuwe en tweede handsche
 (uitsluitend uit rijke Inboedels
 afkomstig)

Schenkweg 22

bij het Bezuidenhout te Den Haag

5812

VERZEKERT UW RIJWIEL

bij de

's-Gravenhaagsche Rijwielverz.-Mij.

Conradkade 56 — Den Haag

5417

Premie 3 pCt. der waarde

(Minimum f 3.—)

Aanbevolen voor Leden van „Oost en West” en Repatrieerenden — Tel. 34485

P. DE HAAN - Voorburg-Veur

Stoom-, Wasch- en
 Strijkinrichting

5896

LOOIERSLAAN 2

TELEFOON: LEIDSCHENDAM 45

Ter overweging

De Bond van Vruchtenhandelaren te Londen, heeft dezer dagen eenige merkwaardige cijfers openbaar gemaakt. Verleden jaar besloot hij tot een groote advertentie-reclame onder het motto „eat more fruit”. Het gevolg is geweest, dat voor twaalf miljoen Gulden méér werd omgezet dan het jaar te voren. Over de twee jaren, waarin de reclameveldtocht voor het eten van fruit werd ondernomen, hebben de advertentiekosten nog geen f 1.200.000 bedragen, terwijl het bedrag van den omzet in dezelfde periode is toegenomen met

24.000.000 Gulden

DE VRIJE SCHOOL

Gevestigd VAN SPEYKSTRAAT 46

'S-GRAVENHAGE

LAGER ONDERWIJS EN OPLEIDING TOT HOOGER ONDERWIJS

volgens nieuwe paedagogische inzichten.

Spreekuur dagelijks van 11.30 tot 12.30 uur of na voorafgaand overleg

mate van gemis aan belangstelling wanneer ons *Koloniaal Weekblad* zich door dat gevoel liet leiden en zich met 'n enkel woord afmaakte van de groote gebeurtenis, welke op Donderdag 9 Juni in de hoofdstad des lands heeft plaats gevonden. Daarvoor zijn de Indische kringen, waarin ons blad gelezen wordt te uitgebreid — en vooral: daarvoor was de nationale dag van 9 Juni te belangrijk. Daarom: onze lezers verwachten onzerzijds géén „verslag” van hetgeen op gemelden datum geschied is.

tijd, *malgré* het bestaan van een „concentratie linie” — men de pacificatie van datzelfde gebied heeft tegengehouden.

„Wij, jongere tijdgenooten”, aldus heeft Minister Koningsberger aan het graf van Van Heutsz gezegd, „wij zien de figuur van Van Heutsz van tén nabij. Ons is het niet gegeven den indruk te schatten, dien zij op volgende geslachten zal maken. Maar dit staat wel vast, dat zij ten lengte van dagen het tijdperk zal beheerschen.

Daarvoor meenen wij te mogen verwijzen naar de dagbladen, — die ons immers *altijd vóór* zijn. Zij zullen zich hebben tevreden te stellen met ons: „Overzicht”.

•••

Weet ge, welke woorden ons het meest hebben getroffen op de Oosterbegraafplaats te Amsterdam? „Zie boven”, — zouden wij willen zeggen. Er is, zoowel in 1924 bij zijn sterven, als in 1927 bij zijn „bijzetting” veel, ontzaglijk veel, over den oud-Gouverneur-Generaal Van Heutsz geschreven, maar voor hen, die de *toekomst* van Indië voor de aandacht nemen, is het getuigenis van den Oud-Gouverneur-Generaal Idenburg, als motto hierboven vervat, wel 't méést „wèl-sprekend”. Van Heutsz was de man, die „met grooten moed de zwaarste verantwoordelijkheid wist te dragen”; die „met onverzwaakte trouw zijn Vorstin en Vaderland diende”.

Ziedaar: de *incarnatie* van een voorbeeldig Koloniaal bewind! Ziedaar: *Van Heutsz!*

Zeker, — om zoover te komen moest éérst de majoor, de kolonel, de generaal aan 't woord geweest zijn. Als zoodanig heeft Van Heutsz het gebouw van het Nederlandsche Koloniale beleid in Oost-Indië *gegrondvest*. Zóó toch heeft hij vrede gebracht in een Gewest, waarin gedurende langen

met de wisseling van de 19e en 20e eeuw scherp valt; dat zij tot het nageslacht zal spreken van een geen met wilskracht, werkzaamheid en staatskunst is te bereiken”...

Inderdaad: daar is, Donderdag 9 Juni j.l., gróót man, een nationale held, een van de helden die Nederland groot hebben gemaakt, den *Nederlandschen bodem* ter ruste gelegd.

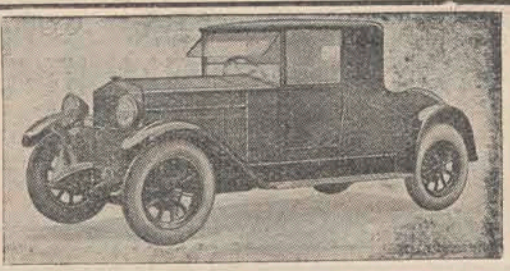
•••

De belangstelling voor de gebeurtenissen van dag was enorm. Dagbladverslagen en foto's hebben ons van overtuigd, voorzoover persoonlijke woordigheid niet mogelijk was. Dat er een *Nederlandsche held* aan den schoot der aarde werd vertrouwd heeft bevestiging gevonden in de van onze Koningin, die een deel van Haar voor de „uitvaart” ter beschikking had gesteld, z.g. „Vierschaar” van Jacob van Campen's gewrocht was beschikbaar gesteld als „eharardente” — en vier Nederlandsche officieren ben daar gedurende den tijd dat het stoffelijk schot van Van Heutsz er plaatsing had gevonden de eerewacht betrokken.

De uitvaart zelve was 'n militair vertoon, uiterst zelden in ons land wordt gezien; men een vergelijking trachten te maken met de nu jaren geleden, van den in Albanië gesneuveld

AGENTSCHAP FIAT:
GARAGE KINSBERGEN
 BONDS BOXENGARAGE A.N.W.B.
 NIEUWSTRAAT 59 — APELDOORN

Thomson — en men heeft in het toen en
 overeenstemming gezien. Toen — als nu, werd
 nationale held ten grave gebracht.
 de belangstelling ditmaal was ongeëven-
 . Bijna drie-duizend militairen waren bij die
 tegenwoordig; bijna twee-duizend ge-
 uit de civiele wereld woonden haar bij —
 menschenmassa die den geweldig langen stoet
 gadeslagen telde honderdduizenden.
 in den vroegen morgen was de ongewone
 aan het Amsterdamsche Centraal Station en
 het Damrak de voorbode van een bijzonderen
 Treinen uit alle richtingen, maar vooral die
 Den Haag, brachten genoodigden en belangstel-
 in grooten getale aan. Alle openbare en zeer
 particuliere gebouwen hadden het teeken van
 rouw — de vlag half-stok — aangebracht
 klokslag 12 uur de roffels werden geslagen,
 rouwmarsch werd ingezet; de geweren werden
 onteerd; de hoofden werden ontbloot, toen
 ontelbare menschenmenigte getuige van
 dat de kist, met het stoffelijk omhulsel van
 van Heutz, op de affuit werd geplaatst.
 oogenblik was inderdaad aangrijpend en ont-
 . Wanneer éven roffel en treurmuziek
 en, was de stilte op den Dam en in de omgeving
 de menschenmassa daar aanwezig, schier be-
 gend; geen enkele kreet verstoorte de stilte;
 nu en dan het lugubere gerommel der tam-
 dat over de hoofden der menigte, langs en
 de huizen óp-rolde... Toen nam ieder zijn
 in; de vier oud-Generaals van het Neder-
 Indische leger: Swart, Dijkstra, Drijber en
 Rietschoten, fungeerden als slippendragers;
 delijkelijk na de affuit kwamen tal van dragers
 Militaire Willemsorde hun Commandant naar
 laatste rustplaats begeleiden; dan volgden drie
 tuigen, waarin resp. plaats hadden genomen
 H. Prins Hendrik en de chef van het militaire
 der Koningin, Vice-Admiraal F. Bauduin; de
 genwoordiger van H. M. de Koningin-Moeder,
 Mr. A. G. Schimmelpenninck; en de naaste
 leden van wijlen den oud-Gouverneur Gene-
 van Heutz. In de verdere volgreuigen had-
 . plaats genomen de Ministers van Justitie,
 Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van
 en, de voorzitter van de Eerste Kamer en de
 president van den Raad van State; de presi-
 de procureur-generaal bij den Hoogen Raad
 Nederlanden en de kanselier der Nederland-
 Orden; voorts generaal Snijders, Mr. D. Fock
 Colijn; de staatsraden Cool en Rambonnet,
 Muller en Mr. G. Vissering.
 en twaalf uur verliet de kop van den stoet het
 . om eerst twee-en-een-half uur later de
 schreden te zetten op den doodenakker aan
 slaan; naast de tamboers der onderschei-
 legerkorpsen, waarvan vooral de fluiters en
 pers der Marine de aandacht trokken, was er
 oninklijke Militaire kapel uit Den Haag en
 rine-kapel uit Den Helder die den stoet be-
 met de onderscheidene *Marches funèbre*.
 de monotone muziek dier doodenmarsch
 de stoet langzaam en statig door en langs
 raten, omgeven en aangestaard door een zes-
 rjen dichte volksmenigte, die eerbiedig de
 en ontblootte en wier belangstelling vooral
 ig werd wanneer de brigade van Inlandsche
 itren, gekleed in het Indische veldtenu, met
 en eene zijde opgeslagen breedgerande stroo-
 voorbijtrok. Het werd dezen en genen
 usiaast voor het samengaan van Oost en West
 laad te machtig: zij uitten hun voldoening
 het Inlandsche korps door een gedempt, maar
 oorbaar: „bravo”. En toen later, op het kerk-
 zelfde Inlandsche militairen, na afloop van
 officieele plechtigheid, in gestrekten pas, het
 rechts”, in een onberispelijk-militaire hou-
 defileerden voorbij het graf van den generaal,
 . ja, toen bleef een oud-strijder, die
 ze nabijheid stond, van zijn ontroering geen
 meer en spontaan, den hoed van het grijze
 lichtend, riep hij: „zóó mag ik 't zien! Zóó
 van Heutz 't geweld.”
 er zijn méér ontroerende en treffende oogen-
 beleefd bij die grootsche plechtigheid. Dat
 en we een hoofd-officier, met gouden kraag
 ouden kwasten, met een rij van onderscheidin-
 de borst, met het blanke zwaard 't militaire
 zagen brengen aan den eenvoudigen oud-
 van Orde, die daar ergens, in civiel, alleen
 . de M. W. O. 4e klasse, den stoet liet
 . was, toen we een der officieren van het Ne-

derlandsche leger zagen temidden van de Inland-
 sche soldaten, waarbij velen van zijn vroegere In-
 dische ondergeschikten waren, die hij één voor één
 de hand drukte en naar den toestand der blij-
 verraste Inlanders vroeg.... alsof er nooit een Kip-
 ling bestaan heeft, die stijf en strak volhield dat
 „East, East and West, West” is!....
 Dat was, tenslotte, toen Generaal Swart, aan het
 slot van zijn redevoering gekomen, zijn stem ver-
 hief... voorzoover de ontroering hem dit tenminste
 toestond — om te zeggen: „Namens allen voor wie
 ik gesproken heb, namens alle krijgsmakkers,
 breng ik U, Generaal Van Heutz, hier nogmaals
 een oprechte en eerbiedige hulde!”

Van de op de begraafplaats gehouden redevoering-
 en hebben onze lezers reeds kennis kunnen nemen
 door middel van de dagbladers. Wij volstaan dan
 ook met te herinneren aan de rede van den heer
 Idenburg, welke in hoofdzaak bedoeld was als
 woord-van-dank tot de talrijk velen die door daad-
 werkelijken of financieelen steun de overbrenging
 van wijlen Van Heutz van Montreux naar Amster-
 dam hadden mogelijk gemaakt, welke steun, vol-
 gens den oud-Landvoogd, de verwachtingen der be-
 trokken commissie verre en verre heeft overtroffen.

Minister Koningsberger, zooveel hem mogelijk
 was blijvende binnen eigen terrein, schetste Van
 Heutz als Landvoogd en Staatsman. Uitvoerig heeft
 de Minister aangetoond hoe Van Heutz, waar moge-
 lijk, de economische en staatkundige ontwikke-
 ling van Atjeh, van Sumatra, van geheel Indië heeft
 bevorderd. „Van Heutz,” aldus Minister Konings-
 berger, „is de man geweest, die het eerst, doel-
 bewust, zijn schrede op den weg naar meerdere een-
 heid heeft gezet. Hem stond duidelijk voor oogen
 dat een goede toekomst voor Indië slechts dan kon
 zijn weggelegd, wanneer het zou mogen gelukken
 Indië te maken tot een gebiedsdeel dat niet alleen
 naar buiten als eenheid zou kunnen optreden, maar
 dat ook inwendig die eenheid zou kunnen ver-
 toonen”.... Worden, die, ware hij nog in leven,
 ongetwijfeld zouden zijn onderstreep door den
 sociaal-democratischen Senator Van Kol, die im-
 mers eens, na het volbrengen van eene reis door
 Atjeh, een „Gelukstelegram” zond naar Van Heutz,
 onder het adres: „Aan den Groot-Pacificator van
 Atjeh, te Koeta Radja!”

Generaal Swart heeft — we schreven het hier-
 boven reeds — wijlen Van Heutz herdacht als
 krijgsman. Uitvoerig heeft deze spreker stil gestaan
 bij het geweldige werk van Van Heutz, voorzoover
 dit gelegen was op het militaire terrein. Toch heeft
 ook generaal Swart getuigd van de bijzondere be-
 stuurstalenten door Van Heutz aan den dag gelegd
 als Gouverneur van Atjeh en later als Gouverneur-
 Generaal van Nederlandsch-Indië, als hoedanig hij,
 in niet mindere mate als op ander gebied, moed en
 voortvarendheid toonde.

En tenslotte heeft de voorzitter van het Huldig-
 ings-Comité, de man, die tijdens het bewind van
 Van Heutz in Atjeh mede den stoet heeft gegeven
 voor de oprichting en vestiging van de Sabang Ha-
 ven, de heer G. C. Vattier Kraane, Van Heutz be-
 schouwd los van zijn militaire en staatkundige
 eigenschappen en hem geteekend als *mensch*. „Van
 Heutz,” aldus ongeveer de heer Kraane, „ging im-
 mer recht door zee. Hij was een man met het hart
 op de tong en aangeboren was hem de tegenzin in
 het gaan langs kromme en verdraaide wegen. Wan-
 neer de spreekwoordelijke slagvaardigheid en het
 scherpe vernuft, waarover hij beschikte, hem dre-
 ven tot critiek op handelingen, die hij niet kon
 goedkeuren, dan kon hij daarbij wel zeer scherp
 zijn, maar in de omstandigheden vond hij dan ver-
 goelijking. Deze groote krijgsman en staatsman,
 drager van de hoogste onderscheidingen, was in
 werkelijkheid een eenvoudig man met een hart van
 gevoelens en medelijden.”

Tot zoover de redevoeringen, uitgesproken op een
 speciaal voor deze gelegenheid aangebracht plan-
 kier, waarvan de katheder, dank zij de activiteit
 van de bekende Philips-fabrieken, voorzien was van
 een microfoon, waardoor het gesprokene, door mid-
 del van „loud-speakers”, duidelijk tot in den verren
 omtrek te volgen was.

Wie er op de Oosterbegraving — waar uit-
 sluitend genoodigden toegang werd verleend — aan-
 wezig waren?
 Wij hebben (onder ons gezegd niet zonder eenige
Schadenfreude) gezien, dat voor de opsomming van
 die overtalrijke belangstellenden zelfs de dagblad-

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-Mij.
BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a TELEPHOON
 DEN HAAG 14427

Wenscht ge te ontvangen 1e KWALITEIT
 Brandstoffen, tegen BILLIJKEN prijs en
 GEGARANDEERDE maat? Bel dan op 14427

HERMAN MIDDENDORP
HET ZWARTE VENSTER
 MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.

Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.
 „.... Middendorp heeft den waren toon getroffen.
 Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch
 sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uit-
 weiding of noodeloze mooi-schrijverij.”
 Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.
 „.... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp
 is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire
 verschijningen. Het is geen psychologische roman, ge-
 lukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest
 betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van
 dezen tijd.”
 Johan Koning in *De Indische Courant*.
 Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

DE N.V. BEGRAFENIS-ONDERNEMING
„SIMPLICITAS”
 VAN W. J. INNEMÉE & ZONEN TE 'S-GRAVENHAGE
 IS ONMIDDELLIJK IN HET BINNEN-EN
 BUITENLAND TE ONTBIEDEN VOOR REGELING
 VAN EEN TRANSPORT, BEGRAFENIS OF CREMATIE
 KANTOREN: DENNEWEG 71-73
 GARAGES, KISTENMAKERIJ EN DRUKKERIJ: HOOIKADE 43-57
 TELEFOON: 11314 EN 12890

KONINKLIJK ZOÖLOGISCH
 BOTANISCH GENOOTSCHAP
WORDT LID
 VRAAGT PROSPECTUS TEN KANTORE
 BENOORDENHOUSCHEWEG 2
 TELEFOON 11292 DEN HAAG

Dr. RABINDRANATH TAGORE
**Het Centrum der Indische
 Cultuur**
 PRIJS f 0.60
 N.V. „ADI-POESTAKA” 'S-GRAVENHAGE

HOTEL - RUBRIEK

's-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 54148. Centr. verw. Warm- & koud water op de logeerk.

Pension PETRONELLA, G. Reijnstr. 36-38. 16 k. Logies m. ontb. f 2.50 p. p. p. d. Ook afz. Etage, t. huur. 5311 H. A. LEBBING, Cuisinier

Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. 5020 OOSTERWIJK & V. D. LUUR

Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen. 5035

Pension VAN SLOOTEN Theresiastr. 103. Keurig gemeubil. Appartem. te huur m. pens. Goede ref.

Fam.-Pension Groeneweg,

v. BLANKENBURGSTR. 77 (Duinoord). 1e ETAGE TE HUUR en ZIT-SLAAPKAMER met Divanbed. Bad en Telefoon. - Tram 1 - 7 - 10. 5447

HILVERSUM

Pension „PATRIA“ Lindeneuvel 2 Telefoon 2198

ZOMER- EN WINTERVERBLIJF Aanbevelend, N. J. VAN RANGELROOY

ROTTERDAM

HUIZE „RUSTOORD“ 5422

RUSTHUIS voor Hulpbehoevenden, Herstellenden, en Ouden van Dagen, Zuster D. KERSLOOT, (Ged. Verpleegst.) ESSCHENLAAN 86 - ROTTERDAM - TELEFOON 51858

VIERHOUTEN (G.)

DEN LINDENHOF te VIERHOUTEN bij Nunspeet

Gezellig Vacantiehuis, gelegen te midden van Bosch en Heide — Prijs f 2.50 per dag

Voor het bereiden van een goede rijsttafel zijn de **Recepten van een Indisch Kokki**

onmisbaar „De Ind. Rijsttafel“ door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst“, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

PRIJS f 1.00

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

HET ADRES VOOR

DINERS AAN HUIS BEZORGD

ZORG DAT UW RECLAMES OVERZICHTELIJK ZIJN. OVERDAAD SCHAADT

HOTEL DES INDES

WELTEVREDEN (BATAVIA) 5350

Oudste en modernste Hotel ter plaatse

ZEER BILLIJKE TARIEVEN

pers gezwicht is! 't Was ook ondoenlijk. Men zou kunnen beginnen met het noteeren van namen, maar waar bleef het eind?

Te dezen opzichten zouden we alles willen samenvatten in dit ééne: Nagenoeg alles wat Indisch Nederland is, heeft zich laten vertegenwoordigen of was persoonlijk aanwezig. Als van zelf sprekend is dus onze Vereeniging evenmin achter gebleven. Behalve de vele leden die individueel getuigen wilden zijn van de plechtigheid, was de afdeling Amsterdam — welke door het zenden eener bloemenhulde blijk gaf van haar belangstelling — vertegenwoordigd door eenige harer bestuursleden, terwijl de Vereeniging als zoodanig vertegenwoordigd was door de heeren R. Zuyderhoff, voorzitter, F. van Peski, ondervoorzitter en F. H. W. J. R. Logeman, lid van het Dagelijksch Bestuur.

Nederland en het Nederlandsche volk heeft op Donderdag 9 Juni 1927 op ondubbelzinnige wijze getoond — voor de zooveelste maal getoond! — dat het zijn helden weet te eeren. Het stoffelijk overschot van Joannes Benedictus van Heutsz, den generaal, die het Nederlandsche gezag in Nederlandsch-Indië grondvestte, teneinde de nazaten gelegenheid te geven op die grondslagen op te trekken het gebouw van eene koloniaal-economische politiek dat Indië en Nederland beiden tot sieraad zou strekken, dat stoffelijk omhulsel is op indrukwekkende wijze „bijgezet“. Men heeft hier niet gewild, dat dit overblijfsel van een der Nederlandsche grootten in buitenlandsche aarde zou blijven rusten. En zij, die van nabij of van verre, het werk van wijlen Generaal Van Heutsz hebben aanschouwd en begrepen, zij zullen het, met ons, de Huldigungscommissie toestemmen, dat aan de eer van ons land zou zijn tekort gedaan indien Nederland niet een dag had mogen beleven als die van Donderdag 9 Juni 1927.

Hoe zijn de passagiers aan boord van de mailschepen naar Indië op de snelste wijze te Marseille of te Genua te bereiken?

Het blijkt nog verre van algemeen bekend te zijn, op welke wijze de voor Marseille en Genua bestemde correspondentie voor passagiers en bemanning van de op uitreis zijnde Indische mailschepen moet worden geadresseerd om op de snelste wijze de bestemming te bereiken.

In verband daarmee verzoekt het Hoofdbestuur der Post en Telegrafie ons het volgende onder de aandacht onzer lezers te willen brengen:

De meeste menschen in het moederland, die aan opvarenden van de Hollandsche mailboten nog correspondentie willen toezenden naar Marseille of Genua doen zulks, door op het adres van den brief behalve den naam van den geadresseerde en het stoomschip waarop hij zich bevindt, de aanduiding te stellen: „per adres de agent van de Stoomvaartmaatschappij Rotterdamsche Lloyd te Marseille (resp. van de Stoomvaart Maatschappij Nederland te Genua)“. Brieven aldus geadresseerd worden op de gewone wijze uitgewisseld aan den Franschen (resp. Italiaanschen) postdienst en bij aankomst op het postkantoor te Marseille (resp. dat te Genua) besteld aan het kantoor van den agent van de Stoomvaartmij., die op zijn beurt de brieven naar het schip overbrengt.

Aan boord van alle passagiersschepen van de Stoomvaart Maatschappijen „R'damsche Lloyd“ en „Nederland“ bevindt zich echter een *postagent*, die de schakel vormt tusschen de opvarenden en den postdienst. Voor de op de uitreis zijnde schepen nu worden hier te lande *rechtstreeksche* postzendingen gevormd, gericht aan dien *postagent*. Voor de schepen van de Rotterdamsche Lloyd geschiedt deze verzending naar Marseille des Woensdags en des Donderdags om de 14 dagen (8 en 9 Juni en zoo vervolgens). 's Woensdags met den trein welke 19.41 van Amsterdam vertrekt en Donderdags van Rotterdam met den trein van 10.22; voor de schepen van de Maatschappij Nederland naar Genua, den daarop volgende Donderdag om de 14 dagen (dus 16 Juni, enz.) met den trein van 5.12 van Amsterdam naar Arnhem en met dien van 5.32 van Rotterdam naar Utrecht. Het spreekt van zelf, dat de brieven, opgenomen

LEPELS - VORKEN - MESSEN - SCHAREN

LUXE ARTIKELN SCHEERGEREI

J. A. SCHLETTE - DEN HAAG

WILLEM DE ZWIJGERLAAN 50

bij de FRED. HENDRIKLAAN - Tel. 50888

SLIJPERIJ - REPARATIE-INRICHTING

in deze zendingen, welke *rechtstreeks* van de boot naar de boot gaan, spoediger bestemming bereikt dan die, welke nog eerst de tusschenkomst van het postkantoor en van den agent der Stoomvaartmaatschappij ter plaatse behoeven.

Om correspondentie in deze *rechtstreeksche* zendingen te doen opnemen, adresseere men aldus met den naam van den geadresseerde en dien van het schip waarop hij zich bevindt, te Marseille of te Genua en trekke over het geheele adres twee elkaar snijdende lijnen, loopende van links tot hoek, zonder evenwel de postzegel(s) te raken.

Brieven, welke bij opneming in de *rechtstreeksche* zending nog tijdig voor het vertrek van het schip zouden zijn aangekomen, zullen door verzending op andere wijze, de aansluiting nog juist kunnen missen.

Adresseer derhalve aldus:

Aan den Heer .....
aan boord van het Stoomschip .....

in te vullen:

- 1) Naam van den geadresseerde.
- 2) Naam van het stoomschip.
- 3) Marseille of Genua.

Van Week tot Week.

Dinsdag 7 tot Maandag 13 Juni.

Regent van Pandeglang. Volgens een Aneta-telegram van 7 Juni 1) is aan den Regent van Pandeglang wegens ongeschiktheid ontslag uit 's Lands dienstdienst verleend.

Begenadigd. Batavia, 8 Juni (Aneta). De twee communisten, die door den Landraad te Batavia doeng op 19 Januari j.l., wegens de moord op Nagrek, ter dood veroordeeld waren, werden straf door den Raad van Justitie te Batavia op 1 April j.l. werd bevestigd, is door den Gouverneur-Generaal gratie verleend, waarbij de straf gewijzigd werd in levenslange gevangenisstraf.

Overstroming. Batavia, 8 Juni (Aneta). Zwavelbandjirs, die van de hellingen van den Smerak kwamen, richtten groote schade aan. In Loemadjangsche is het spoorwegverkeer gestremd.

De eerste passagiersvlucht naar Ned.-Indië en terug. De heer Van Laer Black, de bekende Amerikaanse luchttoerist, zal Woensdag den 15en dezer maand Amsterdam uit een passagiersvlucht per K. M. naar Batavia ondernemen; hij denkt in ongeveer vijf weken uit en thuis te zijn. De stuurders zijn de heeren Geysendorffer, Scholte, mechanici de hr. Weber; de bijrijder y. L. Bl. is vergezeld van zijn bediende.

Een sprekend bewijs voor den vooruitgang op luchtvaartgebied is wel, dat deze reis naar Ned.-Indië, die korten tijd geleden nog een voerigen pioniersarbeid van Van der Hoop vergde, thans vrijwel zonder voorbereidende werkzaamheden kan worden ondernomen.

Het communisme. In de Memorie van Antwoord de algemeene beschouwingen van den Volksraad is een zeer uitvoerige paragraaf gewijd aan het communisme. „De Regeering tracht naar vermogen het innige contact tusschen de Russische en Hollandsche communisten en de Indische te beletten. De noodlottige invloed van

1) waarvan de tekst, evenals de volgende, is aan het Vaderl.

C. HOOGENDOORN BOUWT HEERENHUIZEN

op **DUINZICHT** aan de **RUYCHROCK-** en **VAN-NIJENRODESTRATEN** bij den Waalsdorperweg, op vrijen grond (zandgrond), in prijzen van **f12.000.—** en **f18.500.—**. Verstrekt desverl. ook Hypotheek. Bouw volgens ontwerp van de architecten **VERSCHOOR** en **VAN DER WEELE**, en te huur **Winkelhuizen en Bovenhuizen aan de Verlengde Oostduinlaan**. Inlichtingen: Directieket **Ruychrockstraat** en **Ieplaan 201**, Den Haag, Telefoon 15167 en 33227. 5391

Hollandsche communisten ten aanzien van Indië heeft de volle aandacht van het opperbestuur. De Regeering bezit gegevens, waaruit blijkt, dat in Holland studeerende jongelieden relatie onderhouden met communisten aldaar."

Nu dezer dagen bij leden der Perhimpoean Indonesia te Leiden en te 's-Gravenhage huiszaken zijn gedaan, waarbij verschillende stukken in beslag zijn genomen, zal over bovenstaande Regeeringsmededeeling vermoedelijk binnenkort wel meer licht opgaan.

Een onderzoek naar den inhoud van de in beslag genomen stukken is gaande, doch tot nu toe hadden geen arrestaties plaats.

Hetgeen niet wegneemt dat thans reeds verschillende bladen het „schuldig" over de verachten hebben uitgesproken!

Benoemingen. Batavia, 10 Juni (Aneta). De heer **J. J. M. A. Popelier**, assistent-resident van Panaroekan, is benoemd tot resident van Krawang en de heer **M. J. Cornelius**, assistent-resident van Modjokerto, is benoemd tot resident van West-Priangan.

Gemeester van Buitenzorg. Batavia, 9 Juni (Aneta). De adjunct-adviseur voor de Decentralisatie, **mr. J. M. Wesselink**, is benoemd tot burgemeester van Buitenzorg.

Bijzetting van Generaal Van Heutsz in Indië herdenkt. Batavia, 9 Juni (Aneta). Het leger heeft leden in verband met de bijzetting van het officieel overschot van generaal Van Heutsz Zondagsdienst. Op verschillende plaatsen werd dit feit plechtig herdacht, o.m. door het leggen van kransen bij het Atjeh-monument en het Michiels-monument te Weltevreden, bij het Celebes-monument te Makassar en bij het Michiels- en het Raaff-monument te Padang.

Departement van Defensie. Den 10en Juni heeft de Tweede Kamer het wetsontwerp tot opheffing der departementen van marine en oorlog en tot instelling van een departement van defensie met 55 tegen 31 stemmen aangenomen.

te Semarang. Den 1en November van dit jaar zal het 50 jaar geleden zijn dat de Hoogere Burgerschool te Semarang werd opgericht; dit feit zal feestelijk worden herdacht.

Justitie te Curaçao. Bij Kon. Besluit is **Mr. J. J. van der Biesen**, inspecteur van het onderwijs op Curaçao, benoemd tot lid van het Hof van Justitie aldaar.

Reizen naar Ned.-Indië. De Vereniging Jan Pieterszoon Coen te Amsterdam heeft de volgende leeraren aangewezen om een studiereis te maken naar Nederlandsch Oost-Indië: **E. Boer**, leeraar 2e H.B.S. 5-j. c. te Rotterdam; **dr. Brink**, leeraar H.H.B.S. en gem. gymnasium te Gorcum; **Th. van der Donk**, rector St. Joris College te Eindhoven; **dr. A. M. Valetou**, directeur der R.H.B.S. te Almelo; **mr. M. Zeldnerust**, leeraar 1ste sted. gymnasium in Den Haag.

Rosskopf †. Te 's-Gravenhage is overleden de heer **Th. J. Rosskopf**, gep. hoofdingenieur der Ned.-Ind. Spoorweg-Maatschappij.

examens. Delft. Bevorderd tot doctor in de technische wetenschap aan de Technische Hoogeschool de heer **C. P. Mom**, op proefschrift: De coagulatie der kolloïde-klei bij de zuivering van Indisch rivierwater.

Wageningen. Landbouwhoogeschool. Ingenieursexamen koloniale landbouw de heer **B. J. Singa**.

Th. A. Kempers †. Te Utrecht is overleden de heer **R. M. Th. A. Kempers**, oud-kapitein van het O.-I. leger.

Openluchtfeest te Den Haag. Nogmaals zij wij herinnerd aan het in het park van Huize „Arendsdorp", Wassenaarscheweg, Den Haag, van 22—26 Juni te houden Indisch openluchtfeest. (Tooneel, Serimpi-dans, Gamelanmuziek enz.).

L. F. Rhemrev †. Te 's-Gravenhage is, op 78-jarigen leeftijd, overleden **Mr. J. L. J. Rhemrev**, oud-vicepresident van den Raad van Justitie te Soerabaja, sedert 1910 gepensionneerd. De overledene was Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

Lim Njat Fa †. Te Soesterberg is, op den leeftijd van 56 jaar, overleden **Dr. Lim Njat Fa**, een bekend Indisch geneesheer, aan wiens vercheiden de **N.R.Ct.** van 14 dezer (Ochtendbl.) een zeer waardeerend artikel wijdt.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

De Heropening der Toonkamers van Oost- en West-Indische Kunstnijverheid in Heulstraat 19 te 's-Gravenhage.

De dagbladders vermeldde onlangs terecht hoe de getrouwe bezoekers van „Boeatan" zich gedurende een zestal weken tevreden hebben moeten stellen met de hoogst eenvoudige, tijdelijke inrichting in het perceel Heulstraat 11, terwijl de Toonkamers van Oost- en West-Indische Kunstnijverheid en Huisvlijt in perceel Heulstraat 19 de noodige hervorming ondergingen.

L.I. Dinsdagmiddag zijn de nieuw-ingerichte zalen met een feestelijke thee te half vier voor geënoedigden met een korte toespraak der presidente geopend.

Bij den eersten aanblik reeds trof het den binnentredenden, hoe goed het den architect **N. P. de Koo**, die „Boeatan" reeds meermalen aan bijzonder smaakvolle tentoonstelling-inrichting geholpen heeft — o.a. die van batiks in de Gothische Zaal en de Menangkabause in Hotel De Witte Brug — ook thans weder gelukt is van de vroeger zoo onsamenvangende ruimte, waar tegelijkertijd geëxposeerd en gegeten moest worden, één mooi geheel te maken.

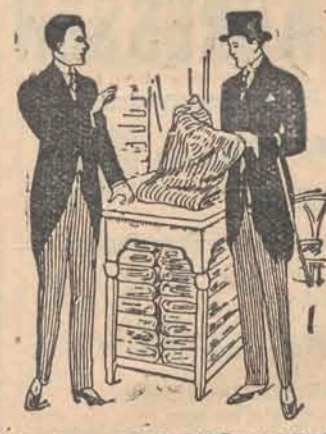
De voorzaal heeft aan ruimte en eenheid gewonnen, doordat het buffet, waar de dames van Boeatan's propaganda-comité de lekkernijen zoo smakelijk weten op te dienen, verplaatst is naar den zijgang, welke de vóór- en achterlocaliteit verbindt, maar toch in het gezicht is gebleven door het wegbreken van den scheidingsmuur en het gelijkvloers maken van beide. Ook het achterlocaal is vergroot en meer verlicht door een muur weg te nemen, die het van het belendend vertrek, dat op een open binnenplaatsje uitkomt, scheidde. Door het aanbrengen van heldere kleuren: de voorzaal groen en achterzaal rood, met een verbindend warm geel, is een opwekkende levendigheid en door een wit met gouden muurbedekking, welke ook over de plafonds heenloopt de noodige eenheid verkregen, terwijl de fraaie Borneosche rottanmatten op den vloer er mede een warm Indisch cachet aan geven. Smaakvol zijn de plaatsing en indeeling der toonkasten en de daarbij passende meubelen, waardoor het kostelijk Indisch handwerk in dit milieu goed tot zijn recht komt en zeker niet zal nalaten in verdubbelde mate de aandacht en kooplust der talrijker wordende bezoekers te trekken.

Groote verbeteringen zijn ook de centrale verwarming en de *up-to-date* inrichting der kookgelegenheden in het sous-terrain, waar ijskast en etenslift niet ontbreken.

Donderdagavond 16 dezer zal de volijverige propagandacommissie van Boeatan de localiteit op Oostersche wijze met een gezellige, gezamenlijke rijstafel inwijden en tegelijk plannen beramen, hoe zij op steeds meer doeltreffende wijze de belangen der Indische kunstnijverheid en huisvlijt kan bevorderen. Zij rekent daarbij natuurlijk op de medewerking van het publiek, op vele belangstellende bezoekers, die mede willen helpen propaganda te maken, o.a. ook door deel te nemen aan de loterij, waartoe besloten werd als tegemoetkoming in de kosten der nieuwe inrichting, opdat daaronder de bestellingen aan de kunstnijverden in Indië niet behoeven te lijden. Enkele loten van f1.— kan men toch allicht nemen, wetende daarmee pracht-prijzen te kunnen trekken als: Soemba- en Borneo-ikats, Javaansche batiks, Sumatraansch en Balisch goudbrocaat, gedreven zilveren, gegoten en geciseleerd koperen stukken, allerlei vlecht- en kralenwerk, om maar enkele dingen te noemen. Breng een ieder thans zijn steentje bij!

De Zuid-Hollandsche Vereniging tot Bevordering van Kunstnijverheid en Volkskunst.

De lezers van „Het Koloniaal Weekblad", die voelen voor Oostersche kunstnijverheid en volkskunst, in het bijzonder voor die van Indonesië, zullen zeker ook wel belang stellen in hetgeen op dit gebied in het Westen, speciaal in Nederland voorvalt, al was 't alleen maar om vergelijkingen te trekken tusschen aard en karakter, alsook tusschen de waardeering en bevordering dier beide uiteenlopende uitingen van z.g. „Klein-kunst". Daarom denken wij goed te doen met hier de aandacht te vestigen op de jaarvergadering van bovengenoemde vereniging, welke op Zaterdag 11 dezer plaats vond en wel te Leerdam, met het oog, niet alleen op de zeer te waardeeren vergunning aan de leden tot bezichtiging der bekende glasfabrieken,

Engelsch BLAUW

Colb. Cost. naar Maat **98.-**

Dit costuum garandeeren wij ten volle voor soliditeit, kleurechtheid 5030

Onverslijtbaar

C. H. ERNENS VALERIUSSTR. 39 DEN HAAG
h. Danckertstraat TELEFOON 34836

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN"

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden van Boetzelaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 50248

GEVESTIGD:

Dr. F. H. G. VAN LOON,

Zenuwarts

2e SWEELINCKSTR. 166

Den Haag   Telefoon 30993

Spreekuur 1—3.

5429

Les extrêmes se touchent

Een courantdrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.

Een kunstdrukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de afwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw", „Het Huis Oud en Nieuw", Oedaya (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het midden klasse-werk, hetz.g. Handelsdrukwerk en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

LIJST VAN ADRESSEN

ten behoeve van Repatrieerenden

ACCOUNTANTS-BELASTINGZAKEN

W. v. Maanen & Tadema, Amsterdam/Rotterdam.

APOTHEEK EN DROGIST

J. van Buuren, Kanaalweg 53, Den Haag.
Drogisterij „De Boer”, Paulus Buysstraat 9, Scheveningen.
G. v. d. Gaag, Groenmarkt 27, Den Haag.
A. de Vries, Kerkstraat 98, Hilversum.

ARTSEN

Dr. F. H. G. van Loon, 2e Sweelinckstraat 166, Den Haag.

BAD- EN ZWEMINRICHTINGEN

Badinrichting „De Regentes”, Weimarstraat 63, Den Haag.

BANKETBAKKERS

J. Krul, Noordeinde, Den Haag.
C. Sleyffers, Pr. Hendrikstraat 123, Den Haag.

BANKIERS EN BANKINSTELLINGEN

Alg. Haagsche Effectenhandel, Bezuidenhout, Den Haag.
De Bas & Co., Heerengracht, Den Haag.
Henny & Co., Anna Paulownastraat 62A, Den Haag.
Holl. Bank voor West-Indië, Amsterdam.
Nederlandsche Handel Mij., Amsterdam.
Taams & Keyser, Bankastraat 10, Den Haag.

BEGRAFENISONDERNEMINGEN

Begravenisonderneming „Simplicitas”, Denneweg, Den Haag.

BEHANGERIJEN EN STOFFEERDERIJEN

J. Bosman, Heerenstraat 35, Rijswijk.

BLOEMISTEN

J. M. Hermans, v. Tuylstraat 3, Voorburg.

BOEK- EN KUNSTHANDEL

D. Driessen, Haarlemmerstraat 105, Leiden.

BOEKBINDERIJEN

H. Molier, Houtmarkt 28, Den Haag.

BOEKDRUKKERIJEN

T. C. B. ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag.

BOUW- EN WONINGBUREAUX

Bouwureau J. van Gemert, Valkenboschkade 277, Den Haag.
Bouwureau C. Hoogendoorn, Ieplaan 201, Den Haag.
Woningbureau „Actief”, Archimedesstraat 41, Den Haag.
Woningbureau W. Hoksbergen, Bezuidenhout 14, Den Haag.
Woningbureau „Meerdervoort”, Laan van Meerdervoort 296, Den Haag.
Woningbureau Wöhrmann, Nieuwstraat 14, Baarn.

BRANDSTOFFEN

Firma Van Dijk, Nieuwe Haven 366, Den Haag.
J. van Vuuren, Denneweg 67A, Den Haag.

COMESTIBLES-DELICATESSEN

Joh. Toet, Aert v. d. Goesstraat 34, Den Haag.

DAMESKAPPERS

Au Paradis, Toussaintkade 2, Den Haag.
Maison Neustadt, Bezuidenhoutscheweg 3, Den Haag

DANSINSTITUTEN

Dansinstituut „Henri”, Archimedesstraat 64, Den Haag.

DIVERSEN

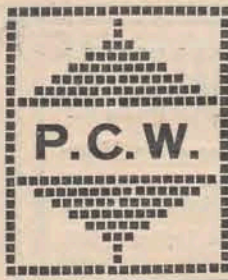
Verkooplokaal Pot, Gr. Hertoginnelaan 103, Den Haag.
G. v. Willigen, Havenkade 4, Den Haag.

ELECTR. INSTALLATIES EN -ARTIKELEN

P. v. d. Berg, Bankastraat 41, Den Haag.
Van Eijck, 2e Sweelinckstraat 93, Den Haag.
W. G. Scheeres, Hooigracht 1C, Den Haag.
M. Vrolijk, Thomsonlaan 41, Den Haag.
Frans v. Wijk, Vlamingstraat 24, Den Haag.
J. Zuiderweg, Nicolaistraat 37, Den Haag.

EMBALLAGE EN EXPEDITIE

A. Rietveld, v. Bijlandstraat 27, Den Haag.

Het steeds toenemend verkeer leidt tot ontwrichting van het verkeer, daarom grijpe men in met spoed.

„P.C.W.” PROPAGANDA-COMITE VOOR WEGENVERBETERING

onder deskundig geleide, maar ook wegens het verblijdende feit, dat aldaar door die vereeniging in samenwerking met den „Bond Heemschut” te Amsterdam een tentoonstelling van bouw- en ambachts-kunst is tot stand gebracht, welke dien-zelfden dag geopend werd.

Voor dit laatste had zich reeds maanden te voren een comité gevormd, bestaande uit de burgemeesters van Leerdam en omringende plaatsen, den directeur der glasfabriek en enkele andere voor-aanstaande dames en heeren, die zich de hulp van den bekwamen binnenhuis-architect N. P. de Koo uit Rotterdam hadden verzekerd.

Zooals ook in de „Gecombineerde Geldersche en Zuid-Hollandsche” bladen van die streek werd uiteengezet, is het doel van deze tentoonstelling: het geven van voorlichting op het gebied van architectuur en kunst in die streken van Zuid-Holland, welke tot nu toe op dit gebied te zeer verwaarloosd werden en waar de bovengenoemde vereenigingen toch gaarne het hunne zouden doen om den goeden smaak en het moderne inzicht te bevorderen.

De noodzakelijkheid hiervan zal in het oog springen, wanneer men bedenkt, dat zich nog in vrijwel ieder huis een aantal voorwerpen bevinden, welke uit een tijdperk van groven wansmaak afkomstig zijn. Een 30 jaar terug stonden zoowel de bouwkunst als de kunstnijverheid op een zeer laag peil. Terwijl in voorgaande eeuwen ons land, wat kunst en architectuur betrof, zeer zeker op een hoog peil stond, is daarop en vooral aan het einde van de negentiende eeuw een periode gevolgd van inzinking en werden in dien tijd huizen gebouwd, voorwerpen gemaakt, zonder eenigen smaak of stijl. In denzelfden tijd ontstond de groote economische bloei van Duitschland, gebaseerd op de ontwikkeling der industrie, die de wereld met een vloedgolf van smakelooze massaproducten overstroomde. Deze ongebreidelde massaproductie van voorwerpen, die men het beste kon karakteriseeren met „leelijk, goedkoop en slecht”, heeft zoowel hier als elders een verderfelijken, om niet te zeggen vernietigenden invloed op den smaak ge-oefend.¹⁾

Er bestaan in ons land reeds een vrij groot aantal kunstnijveren, die goede en niet te dure producten voortbrengen. Ook heeft de industrie een aantal kunstnijveren te werk gesteld, die hun stempel drukken op de door de fabriek voortgebrachte artikelen. Dank zij dit gelukkige verschijnsel is het mogelijk geworden, dat iemand met smaak, doch met een kleine beurs, zich voorwerpen kan aanschaffen, welke hem bij zijn dagelijksch gebruik zullen voldoen en niet gaan vervelen of ergeren.²⁾

Men ziet op de tentoonstelling: meubels, glaswerk, aardewerk, lampen, moderne behangsels, stoffen, vloerbedekking, inktkokers, presenteerbladen, enz. enz., terwijl er zooveel mogelijk op gelet is, dat deze voorwerpen voor kleinere beursen bereikbaar zijn. De gedachte, dat in ieder geval aan het woord „kunstnijverheid” het woord „duur” verbonden moet zijn, is onjuist en moet verdwijnen.³⁾ Men kan ook massaproducten vervaardigen en toch het goede grondbegrip, den juisten vorm en kleur niet uit het oog verliezen.

Elk willekeurig voorwerp kan zonder dat het belangrijk duurder wordt, even goed mooi als leelijk zijn.

Hetzelfde geldt min of meer voor de bouwkunst. Deze heeft in ons land krachtige evoluties ondergaan⁴⁾ en dank zij het feit, dat Nederland beschikt

1) Diezelfde vloedgolf heeft zich, veelal langs Nederland, ook over Indonesië verspreid en daar een niet minder fatalen invloed uitgeoefend. — Red.

2) Daartoe kan men ook voorwerpen kiezen van Indonesische kunstnijverheid, waarvan zoovele en velerlei juist door goeden smaak uitmunten en daarbij goedkoop zijn, zooals o.a. het verschillende weef- en vlechtwerk dat op alle eilanden van den archipel door de inboorlingen op kunstzinnige wijze vervaardigd wordt en zoowel voor kleding en huisraad als voor versiering, ook bij Westerlingen, dienen kan. — Red.

3) Dit geldt eveneens voor de Indonesische kunstnijverheid. De prijzen der artikelen, in de toonkamers van Boeatan te koop, zijn, in aanmerking genomen het smaakvol, solide handwerk, zeker niet hoog te noemen, ook niet in vergelijking met westerschen arbeid van dergelijk soort. — Red.

4) Ditzelfde kan helaas niet van Indonesië worden gezegd en allermint van den huizenbouw voor en door inboorlingen. De pogingen in deze richting o.a. door Ir. Maclaine Pont, met de door hem gestichte vereeniging „Modjopait”, zouden een „Ind. Heemschut” te noemen zijn. Worden zij echter voldoende gewaardeerd en gesteund door particulieren en overheid? — Red.

over hoogst bekwame architecten, kan men een gerust geweten zeggen, dat ons land te woordig op architectonisch gebied als toonaangevend kan worden beschouwd. Telkens komt uit het buitenland de Hollandsche bouwkunst te studeeren en dientengevolge heeft deze een men invloed op de bouwmeesters en hunne wer- in het buitenland. Daarom rijst de vraag: hoe mogelijk is, dat bij ons en vooral op het platteland nog zoo leelijk gebouwd wordt?

Vele der tijdschriften, vele der voorbeelden de groote steden, dringen niet of slechts zeer zaam ten plattelande door. De Bond Heemschut heeft dit gevoeld en derhalve een afdeling tectuur aan deze tentoonstelling van kunstnijverheid verbonden. Hier ziet men plannen eenvoudige huizen, hetzelfde vraagstuk ten toonstelling. Men ziet een huis volgens leelijk, een verbeterd en een oorspronkelijk ontwerp, alle gebaseerd op denzelfden verhouding en kleur in den bouw let, op wijze als men dit bij het produceren van voorwerpen doet, dan behoeft dit geen prijs-ging met zich mede te brengen.

Het Adviesbureau van Heemschut is een bouwplannen geeft. Dit Adviesbureau is door een aantal Amsterdammers, die veel stad en land gevoelen, hun kennis en hun beschikbaar stellen om de bouwkunst op een ger peil te brengen. (Zou dit ook voor Indië, beginnen voor Java, kunnen?)

Het publiek zal op deze tentoonstelling veel zien van het werken van dit Adviesbureau. Verschillende architecten-bureaux en andere men gaven hun medewerking en stonden den af voor deze tentoonstelling.

De ingezonden slechte en verbeterde zijn veelal door Gemeentebesturen ontvangen bouwaanvragen, welke door dit Adviesbureau zien werden.

Ongeveer eenzelfde tentoonstelling werd leden jaar in Den Briel gehouden en wel met succes.

Persoverzicht uit de Indische Bladen

II. UIT DE INHEEMSCHE EN CHINEESCHE PERS.

Het standpunt der Chineezers in Indië.

In de *Pewartia Deli* (liberaal, Medan) wordt gesproken een artikel uit de *Sin Po* (Chin., Batavia) over het samengaan van de Chineezers met Indonesiërs, waarin o.m. gezegd wordt dat de verhouding der Chineezers tot de Indonesiërs van belang is dan die tot de Nederlanders, aangezien langzamerhand de invloed der Nederlanders teruit gaat, terwijl die der Inlanders veld winnen. Het Nederlandsche bestuur in Indië ten leste handen der Inlanders zal komen, die steeds meer ger ageeren voor de vrijheid. Hoewel de Inlanders nog niet tot overeenstemming kunnen komen de manier om de vrijheid te verkrijgen, kunnen Chineezers tegenover hun nationalistische gevoelens geen vijandige houding aannemen; in principe moeten de Chineezers als Aziaten sympathie voor de volksbeweging in Indië hebben.

Naar aanleiding hiervan schrijft in de *Pewartia Deli* van 6 April iemand dat, voordat Indië bron van inkomsten voor de Nederlanders reeds aanraking met de Chineezers bestond. Dat het niet meer dan logisch dat de Chineezers der Indonesiërs kiezen, vooral indien men bedenkt dat men eenzelfde vijand heeft, n.l. het Europees imperialisme en kapitalisme.

De toekomstige koers van Indië.

In de *Pewartia Deli* van 11 April is een schrijver aan het filosoferen gegaan over de richting Indonesië uit moet gaan, de communistische of nationalistische. Schrijver gaat dan het voor tegen die beide richtingen na en laat eenigzins dere, door Europeanen overheerschte of beïnvloed landen in Azië de revue passeeren. Hij is overtuigd dat b.v. China binnenkort door de nationalistie worden geregeerd en dat de vreemde delingen worden geregeerd en dat de vreemde delingen bevolking bijna geheel nationalistisch gezind is wenscht eveneens de Westersche macht in Azië

DENKT

U wel aan ons blad voor uw reclame?

GARAGE JANSEN

Rijksstraatweg nabij Viaduct WASSENAAR TEL. KIEVIET 562 (Haag) BENZINE LAADSTATION REPARATIEWERKPLAATSEN MODERNE TAKELAUTO

Fa. H. M. J. VAN DUIJNE

HOFLEVERANCIER OPGERICHT No. 1875 KEIZERSTR. 165, SCHEVENINGEN TEL. 50215 POSTCHEQUE EN GIROD. No. 52106

VLEESCHHOUWERIJ

SPECIALITEIT IN RUND-, KALFS-, LAMS-, VARKENS-VLEESCH EN FIJNE VLEESCHWAREN

BRIEVENBUS - PRULLEMAND

Dit is vaak de weg, die uw reclamedrukwerk aflegt, terwijl het moet zijn:

BRIEVENBUS- HUISKAMER OF KANTOOR

Tegenwoordig vindt men zóóveel drukwerk in de bus, dat het aankijken niet waard is, dat telkens het heele zaakje dadelijk weggegooid wordt. Uw drukkosten, bezorgloon of porto, alles is dan óók weggegooid! Waarom dan geen reclamedrukwerk rondgezonden, dat door zijn aantrekkelijkheid opvalt, gelezen en vooral: bewaard wordt? Zulk drukwerk krijgt U niet van knoeidrukkerijtjes en evenmin van Multiplicators, doch wel van de N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN NOBELSTRAAT 20 * DEN HAAG

door de redactie van het blad eveneens besproken en afgekeurd, als zijnde kwetsend voor de gevoelens van vele militairen die, ondanks dat zij in dienst van het Gouvernement zijn, nationalistisch denken en zich één voelen met alle Indonesiërs. De redactie vindt het heel natuurlijk dat de Nederlanders den grooten Van Heutsz huldigen willen, hem de grootste eer willen bewijzen door hem in de Grootte Kerk te Amsterdam te laten bijzetten, vooral daar het zoovelen hindert dat het graf van Jan Pietersz. Coen tot nog toe niet gevonden is, doch... het zij voldoende dat alleen Nederlanders daaraan deelnemen.

De groote tegenstelling in Indië.

In de Bintang Timoer van 13 April worden de pogingen tot vorming van een z.g. „blank front”, waarvoor Zentgraaff propaganda maakt, besproken en geheld. Volgens schrijver verandert de heer Z. zijn politiek een weinig omdat zijn propaganda mislukt is door de omstandigheid dat er nog menschen van meening zijn dat de gekleurde lieden wel nuttig kunnen wezen om als werktuig te worden gebruikt. Men zegt dat allen die voelen voor de handhaving van het Nederlandsche gezag, zich aaneen moeten sluiten teneinde zich staande te kunnen houden tegen aanvallen en bedreigingen van hen die tegen de handhaving van dat gezag zijn. Tot de eerste groep worden gerekend de totok-Hollanders, de Indo's, de loyale Chineezers en de Inlandsche aristocratie.

Het Soer. Hbl. meent volgens schrijver te kunnen rekenen op de Chineezers en de Inlandsche aristocratie omdat de huidige beweging nadeelig voor hen zou zijn. Schrijver constateert echter dat de Chinese wereld in het algemeen op de hoogte is van de houding van Zentgraaff c.s. tegenover de Chineezers, wier geld en kracht als tegenwicht in de politiek worden gebezigd, doch die links gelaten worden zoodra de partij van Zentgraaff sterk wordt. De Chinese groep in Indië weet echter zeer goed waar zij moet staan en haar pers heeft duidelijk doen blijken dat de Indonesische beweging niet op zichzelf staat, doch deel uitmaakt van de Aziatische opleving, toen China het Westen uitdaagde. Daarom zullen de Chineezers in Indië de Indonesische beweging niet in den weg staan en deze eerder bijstaan, omdat voor de eigen organisaties geen nadeelen te verwachten zijn.

Wat de Inlandsche aristocratie betreft, waar het Soer. Hbl. zoo op vertrouwt om de groote massa mee te regeren, zegt schrijver dat de tijden zijn veranderd en dat thans de aristocratie door de bevolking niet wordt gewaardeerd zoo zij zich niet eigen voelt met de natie.

Schrijver is van meening dat de „suikeractie” wel geen resultaten zal opleveren en slechts een krachtige tegenactie van de zijde der ontwaakte Indonesiërs zal veroorzaken. Hij zegt dat, als Zentgraaff zijn 600.000 menschen bij elkaar wil brengen, dit een reden zou zijn voor de tegenstanders om hun 50 millioen menschen ook bijeen te brengen en wie beweert dat deze massa's blijven zooals ze nu zijn?

De met den geest des tijds overeenkomende Inlandsche beweging, die streeft naar vooruitgang der bevolking, moet niet aldus worden belemmerd, want de resultaten kunnen anders zijn dan verwacht wordt. De gebeurtenissen in den laatsten tijd bewijzen voldoende hoe gevaarlijk het is om de Indonesische beweging te bezien door een rechtschen bril en een natuurlijke beweging niet te onderkennen, doch liefst alles te beschouwen als opstand.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

Djava. Tijdschrift van het Java-Instituut.

Ter gelegenheid van het in het vorig jaar gehouden Congres heeft het Java-Instituut een Oost-Java- en Madoera-Nr. uitgegeven, waarvan de inhoud ons zoo belangrijk toeschijnt, dat wij dezen in zijn geheel laten volgen.

Inleiding: Het Java-Instituut te Soerabaja, door C. J. Dijkerman.

Oost-Java. Tenger en de Tengerezen, door J. E. Jasper. — Tjinden en plangi in Grèsik, door R. A. Kern. — Een Javaansche oorkonde uit den bloeitijd van Modjapahit, door Dr. W. F. Stutterheim en Dr. Th. Pigeaud. — Over muziek in het Banjoewangische, door J. S. en A. Brandts Buysvan Buys.

Madoera. Geschiedenis van Madoera, door Pa' Kamar. — Iets over de „adat” der Madoerezen, door Wirjo Asmoro. — Gebruiken bij bouw en terwaterlating van een prauw in het Sampangsche,

ernietigen; in de Straits blijft men nog rustig wegens de groote vrijheid die men er geniet; de Philippijnen vroegen reeds om de vrijheid en deze zal binnenkort wel gegeven worden. Siam bewijst dat men zich in Azië zelf kan regeren, al is het nog niet gelijk Europa.

Terugkomende op Indonesië, zegt schrijver dat men volgens de roode leiders tot hun partij moet treden om spoedig het gewenschte doel te bereiken, daar men dan den meest hechten steun krijgen kan, zoowel van de gelijksoortige partij in Eerste als Tweede Kamer als van Rusland, dat oorlogsschepen en wapens zou kunnen zenden en nu ook China te hulp komt.

Schrijver stelt de vraag of dit inderdaad de juiste oplossing zou zijn en antwoordt dat de politiek veranderlijk is. Het communisme wordt in Indië op allerlei wijzen tegengewerkt, er zijn verschillende vereenigingen die een nationalistische richting hebben. Heel Azië staat het nationalisme tegenover, met slechts een klein deel het communisme; het nationalisme wordt ook door de Europeesche menschen gewaardeerd, door het nationalisme zal de Europeesche invloed in Azië verdwijnen, niet door het communisme. Om al deze redenen komt schrijver tot de conclusie dat het voor Indonesië aangezien is om het nationalisme aan te hangen.

Het belang der inwoners van Zuid-Sumatra.

In Kemoedi (radicaal, Palembang) van 9 April wordt in een hoofdartikel betoond, dat de Inlandsche zoowel als de vreemde kapitalisten met betrekking tot den grond. Tot dusverre denken de bewoners van Zuid-Sumatra er maar niet aan, beschikbare leegte gronden te gaan bebouwen en met verandering naar Java vestigt schrijver de aandacht op de groote nadeel dat men daarvan zal ondervinden. De Javanen zijn nu genoodzaakt naar elders te trekken omdat zij in hun geboorteland niets meer kunnen beginnen als gevolg van het gebrek aan velde op de grond is thans in handen van buitenlandse kapitalisten. Hetzelfde lot zullen ook de bewoners van Zuid-Sumatra moeten ondergaan als niet dadelijk aan den slag gaan.

Schrijver wijst op de plannen van een Japan-Indonesische maatschappij, die een rubber- en thee-onderneming wil aanleggen en doet ten slotte een beroep op alle betrokken hoofden om hun onderdanigheid zooveel mogelijk tot de ontginning van leegte gronden te bewegen, opdat zij straks niet door de veranderingen zullen verdrongen worden.

Van Heutsz en Indonesië.

In de Bintang Timoer (liberaal, Weltevreden) van 13 April komt een ingezonden stuk voor van een „Militair Boemier”, naar aanleiding van het voornemen om een brigade Inlandsche gedecoreerde militairen onder leiding van Nederland te zenden om te doen aan het huldebetoon bij de plechtige overgave van het stoffelijk overschot van wijlen G. G. Van Heutsz in de Grootte Kerk te Amsterdam. Schrijver zegt dat het voor hem als Indonesiër moeilijk zou zijn om eer te bewijzen aan de nagedachtenis van Van Heutsz, die zijn land Indonesia onderworpen. Het is Van Heutsz geweest die de Nederlandsche gezag op de Buitengewesten vestigde en daarbij zijn Indonesiërs gesteld tegenover Indonesische soldaten, dus rasgenooten over elkaar.

Schrijver wijst er op dat men thans niet meer in den tijd der O. I. Compagnie, toen — dank zij de wegen der koloniale politiek — de Amboineesche Menadonees den Javanen en den Boegineesche enz. en omgekeerd, doch men leeft thans in den tijd van verbroedering tusschen de volkeren van Java, Javanen, Amboineezen, Atjehers, Timoreezen, zij voelen zich alle Indonesiërs en met de Nederlanders onder hen is het evenzoo. Gesteld eens het andersom was: dat Nederland een kolonie van Indonesië was, verkregen op de manier zooals Nederland verschillende bezittingen in Indië gewonnen heeft, zou het den Nederlanders prettig aangevoelen indien Nederlandsche militairen in Indonesië waren om hulde te brengen aan een Indonesisch overste die Nederland onderworpen had?

Schrijver oppert dan ook de vraag of het niet mogelijk zou zijn slechts door Hollandsche militairen, en niet door Nederlanders van Van Heutsz, aan diens huldiging deel te nemen.

aanleiding van dat ingezonden stuk wordt zenden van inlandsche militairen naar Holland

TE KOOP VILLA'S GEBOUWD aan den Nieboerweg, Laan van Poot, Dr. v. Welylaan. VILLA'S IN AANBOUW aan den Waalsdorperweg, van Voorschotenlaan VILLA'S NOG TE BOUWEN v. Bepwaarderweg, v. Maudricstraat, v. Ammerslaan Prijzen vanaf f 10.000 tot f 50.000. Bouw 1e klas Alle inlichtingen te bekomen: J.v. GEMERT & Zn. Tel. 35350, Valkenboschk. 277 Tel. 35437, Herschelstraat 19

LIJST VAN ADRESSEN

ten behoeve van Repatrieerenden

(Vervolg).

FOTOGRAFEN EN LEVERANCIERS VAN FOTO-ARTIKELEN

Lappöhn, Passage, Den Haag.
Ph. Starke, Hoofdstraat 172, Apeldoorn.
C. J. L. Vermeulen, Toussaintkade 20, Den Haag.

GARAGES

Garage Havro, Kanonstraat, Den Haag.
Garage Jansen, Rijks Straatweg 773, Wassenaar.
Garage Kinsbergen, Nieuwstraat 59, Apeldoorn.

GLAZENWASSCHERIJEN

N. V. Cemsto, Hunsestraat 39, Den Haag.

GRAMOPHONE-HANDELAREN

L. Zwaal, Regentesselaan 24, Den Haag.

GROENTEN EN FRUIT

J. Eversmann, Edisonstraat 139, Den Haag.

HAARDEN

J. Snoeck, Zeestraat 51, Den Haag.

HEEREN-MODEARTIKELEN

J. Huizer, Thomsonplein, Den Haag.
Kalker's Modemagazijnen, Kalverstraat 100, Amsterdam.
W. F. Meijer, Hoofdstraat 93, Apeldoorn.

HOEDEN

Kalker's Modemagazijnen, Kalverstraat 100, Amsterdam.
Maison de Ruit—v. d. Waag, Charl. de Bourbonstraat 27, Den Haag.

HOTELS, PENSIONS ENZ.

American Hotel, Amsterdam.
Vacantiehuys „Den Lindenhof”, Vierhouten.
Hotel-Rest. Duinoord, Sweelinckplein, Den Haag.
Rusthuis Eigen Steer, v. Boetzelaerlaan 205, Den Haag.
Pension Evesto, Nassaulaan 2B, Den Haag.
Hotel des Indes, Weltevreden.
Hotel Pension Insulinde, Bankplein 2, Den Haag.
Rusthuis Zr. Kersloot, Esschenlaan 86, Rotterdam.
Hotel-Rest. de Twee Steden, Buitenhof, Den Haag.
Pension Patria, Lindenheuvel 2, Hilversum.
Pension Petronella, G. Reynststraat 36, Den Haag.
Hotel Promenade, Oude Schev. weg 21, Den Haag.

HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN

J. W. Fonderie, Achterom 17, Den Haag.
Frans van Wijk, Vlamingsstraat, Den Haag.

INDISCHE UITRUSTINGEN

Firma Kalker, Kalverstraat 100, Amsterdam.
W. F. Meyer, Hoofdstraat 93, Apeldoorn.

INRICHTINGEN VAN ONDERWIJS

J. Audier, Achterom 68, Den Haag.
Chr. Lyceum, Zeist.
Christelijk Lyceum, Emmakade 43, Haarlem.
De Vrije School, v. Speykstraat 46, Den Haag.
Haagsche Schoolvereniging, Nassaulaan 26, Den Haag.
Instituut Schoevers, Stadhoudersplein 3, Den Haag.

JUWELIERS

Begeer, v. Kempen en Vos, Noordeinde, Den Haag.
Jedelo, Noordeinde 100, Den Haag.

KIPPENVOER

Verboog, Waalsdorperlaan, Den Haag.

KLEEDINGMAGAZIJNEN

Kledingmagazijn P. v. d. Brul, Veenestr. Den Haag.

KLEERMAKERS

C. H. Ernens, Valeriusstraat, Den Haag.

LUXE ARTIKELEN

J. A. Schlette, Willem de Zwijgerlaan 50, bij Fred. Hendriklaan, Den Haag, Telefoon 50888.

MAKELAARS

W. Dop, Sweelinckstraat 72, Den Haag.

MANUFACTURENHANDEL

Iserief & Co., Veenestraat 16, Den Haag.
Wisbrun & Liffman, Veenestraat 35, Den Haag.

MEUBILERINGEN

Het Smyrna Tapijtenhuis, Ampèrestraat 30, Den Haag.
C. v. Moorsel, J. Hendrikstraat 9, Den Haag.
Gebr. Jungschläger, J. Hendrikstraat 19, Den Haag.
W. J. M. Simonis, Groenmarkt 34, Den Haag.
Firma Segaar, Spui 218/Thomsonlaan 93, Den Haag.
Schöder & Co., Groenmarkt, Den Haag.

STENOGRAFIE

„Groote" voor Ned. en Moderne Talen.
STEEVENS, Acaciastr. 136, Den Haag.
SERIEUZE opleiding. Prosp. GRATIS.
MACHINESCHRIJVEN

door R. Ahmad Wongsosewojo. — De vischvangst op Madoera. — Karapan, door H. O. — Een korte mededeeling omtrent de Madoereesche stierenrennen, door Dr. F. J. Munnik.

Algemeene onderwerpen. De vrouwen, door Mr. A. J. G. Maclaine Pont. — De historische rol van Modjapahit. Een hypothese, door Ir. H. Maclaine Pont. — Enkele kinderinstrumentjes uit Oost-Java (toeters en piepers), door J. S. en A. Brandts Buys-van Zijp.

De West-Indische Gids.

In de Juni-afl. besluit Mr. B. de Gaay Fortman zijn beschouwingen over Curaçao en onderhoorige eilanden gedurende 1816—1828, een periode in de geschiedenis der eilanden, welke nog menig duister punt bevatte, waarover thans door den Schr., dank zijne nasporingen in oude archieven, meer licht is verspreid. — De heer Fred. Oudschans Dentz schetst het leven van James Rodway, den man die ruim 55 jaar in Britsch Guyana verbleef en arbeide, voornamelijk op historisch en letterkundig gebied. — „Dokteren over de West" is de titel eener bijdrage van den heer W. R. Menkman, den lezers van het Kol. Weekbl. welbekend. — Ten slotte eenige boekbesprekingen door C. H. de Goeje en een uitvoerige Bibliographie.

De Periskoop. Alg. Weekblad voor Suriname.

Het Nr. van 14 Mei bevat het slot van het artikel over de Hendrikschool te Paramaribo, welke 8 Nov. a.s. veertig jaren zal hebben bestaan. Schr. wijst met nadruk op het tegenwoordig gebrek aan goede Nederlandsche leerkrachten aan die school; hij betreurt het dat Ned. hoofdonderwijzers niet meer in Suriname willen komen, maar de voorkeur geven aan Oost-Indië, waar zij financieel beter gebaat zijn. — Verder publiceert de heer A. P. Penard weder een Caraïbische legende: „De zondvloed, of het ontstaan der vrouw uit den trouwen hond."

Zendingsperiodieken.

De Zendingstijdschrift De Opwekker. April '27. Een en ander uit het leven van Dr. Sun Yat Sen. — Overzicht van het werk der Amerikaanse „Methodist-Episcopal"-Zending op Oost-Sumatra, door C. Hamel. — Witte-Kruis-Kolonie bij Salatiga. Inrichting voor behoeftige Inlanders 14 Mei 1902 (Zilveren jubileum) 14 Mei 1927.

De Banier, 28 April '27. Schetsen uit het leven van Ludwig Ingwer Nommensen, den Apostel der Batakkers, door J. H. Hemmers (vervolg).
Nederlandsch Zendingsblad, Juni '27. De theologische school „Bale Wyata" te Malang (Oost-Java), door C. W. Nortier (vervolg).

„Ik zal Handhaven".

Het Mei-Nr. van „Ik zal handhaven", orgaan van den Nationalen Bond tegen revolutie, bevat als extra-bijlage het officieele rapport der Indische Regeering over de communistische woelingen in November 1926. De redactie, concludeerend „at dit rapport één aaneenschakeling is van steeds sterker klemmende bewijzen, dat de geheele opstand niets anders dan communistische agitatie is geweest, acht het bevreemdend, dat in geen enkele Nederlandsche courant een behoorlijke weergave er van werd aangetroffen. Zij stelt afzonderlijke exemplaren beschikbaar tegen toezending van f 0.25, te storten op girorekening 2310 van de administratie, kantoor Rotterdam.

De Indische Gids.

De Juni-afl. opent met het portret van Generaal J. B. van Heutsz als herinnering aan de plechtige bijzetting van diens stoffelijk overschot te Amsterdam op den 9en Juni. — De hoofdredacteur G. Nijpels komt nog eens terug op het in de Maart-afl. opgenomen artikel „Waarom de Nieuw-Guinea-expeditie zoo overhaast werd opgezet." Hij vindt daartoe termen naar aanleiding van een uitdrukking van den Gouverneur-Generaal zelve, dat van het heele in de I. G. gepubliceerde geval niets waar is. — De hr. W. E. van Dam van Isselt besluit zijn beschouwingen over de opleiding van officieren van het N.-I. leger aan de Hoogere Krijgsschool te 's-Gravenhage. — De hr. J. van Roon stelt de groote verdiensten in het licht van wijlen generaal J. J. K. Enthoven ten opzichte der topografische opneming van Borneo; onder zijne leiding is daar

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij Directiën te Amsterdam en te Batavia.

„monumentaal" werk verricht. — Prof. Jhr. Mr. B. C. de Savornin Lohman schrijft over de bevoegdheden van den Volksraad in verband met de nieuwe Staatsregeling van Ned.-Indië. Schr. misgunt dien Raad zijn grooten invloed op de wetgeving niet mits de grondwettelijk gewaarborgde rechten van het geheele Koninkrijk daarbij niet in gevaar worden gebracht. — Mr. J. J. van Bolhuis bespreekt in zijn rubriek „Indië en de Volksvertegenwoordiging" de debatten in de Eerste Kamer over de Indische en Surinaamsche begroting, zoomede over de begroting van Curaçao in de Tweede Kamer. Overigens de maandelijksche rubrieken: Revue van brochures, enz. — Buitenland. — Koloniaal literatuur. — Wetenschap; kunst en industrie.

De Indische Mercurus.

No. 23 (8 Juni). De nieuwe voorzitter van het Algemeen Landbouw Syndicaat (Prof. Dr. Ir. G. van Herson Jr., hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te Delft), door A. J. Kluyver (met portret). — Invloed van de overstromingen in Louisiana op de suikerproductie, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — De leiding in de cultures, door E. Tekenbroek. — Kultuurberichten. — Klein mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige vaste rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft een opgave van recente rubber-literatuur.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Uit den inhoud van No. 44 (30 April). Indië in Holland (zeer waardeerende bespreking eener voordracht, gehouden door den Heer A. Gortelz voor de afd. Twente der vereniging Oost en West). — Verschillende dieren in tropisch Australië, door W. A. Schrauwen. — Van uitvindingen gesproken.

De Indische Culturen.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 9 (1 Mei). Een planters-jubileum W. F. M. de Buy Wennis (1902—1927 (met portret), door A. F. Velders. Epiphyten op cultuurplanten, door W. N. Smit (met ill.). — Cacao-notities, door S. Kalf (historisch overzicht van de cultuur in Ned.-Indië). — De suikerhandel in 1926, door A. Volz. — Rijstboorder-vraagstuk. — De Britsch-Indische suikerindustrie. — Het statistiekrecht voor rubber.

Eigen Haard.

Het Nr. van 4 Juni brengt een geïllustreerd artikel over het jubileum van het Billiton-bedrijf. Het maandelijksch bijblad „Aarde en haar Volken" bevat een vervolg van „Indrukken van een reis om de wereld". De schr. schrijft thans over bezoeken aan Bali en Lombok, Java en Celebes.

Vrijzinnig Weekblad (van Ned.-Indië).

Uit den inhoud van No. 12 (3 Mei). Noodige wijziging van de Indische Staatsregeling (wordt vervolgd). — De Raad van Indië. (Betoog dat het lichaam zijn bestaansrecht heeft verloren, nu het beslissend aandeel in de wetgeving aan den Volksraad is toegekend en de Raad nog slechts een adviseerende bevoegdheid heeft. In dit verband wordt schr. het verkeer, dat thans uitbreiding van het aantal leden aan de orde is, welke geen meerdere machtstoekening beteekent, doch slechts een verhooging van de landsbegroting met de tractementen en de bijkomende kosten van twee heel hoog (Inheemsche) ambtenaren). — Verder bevat dit Nr. o.m. het slot eener bespreking van het bekende onderzoek Meyer Ranneft-Huender.

In Memoriam J. B. van Heutsz.

Van de hand van den heer J. L. Ch. van Beeten gep. Off. v. h. Ned. Leger, is een vlugschrift verschenen: „In memoriam J. B. van Heutsz". Het boekje, ingeleid met een waardeerend woord van den Generaal Swart, getuigt van schrijver's groote bewondering en eerbied voor den persoon van Van Heutsz als mensch en als krijgsman. Een 6-tal photo's en nog enkele andere afbeeldingen versieren den inhoud.

Waarnemingen in verband met het voorkomen van verkield hout in de voormalige residentie Batavia. (Overzicht eener voordracht van Jhr. Dr. Ir. F. C. van Heurn, door Ir. R. A. van Sandick). (De Ingenieur, 28 Mei '27).

De economische toestand van Suriname in 1926. Verslag uitgebracht door de Vereniging van Handel en Nijverheid in Suriname. (Paramaribo, J. K. Off. viera).

Zang, Hygiën. spreken

Declamatie - Ademgymnastiek
Behandeling van spraakgebreken

HENRIETTE J. ALMA

Gewezen assist. van Jeanne van Oldenbarnevelt, Berlin.
Spreekuur DINSDAGS en VRIJDAGS 1 tot 2.
Weelinkstraat 185 - 's-Gravenhage
Aanbevelingen van H.H. Doktoren. 765t.

Overzicht van de tariefwetgevingen van Suriname en Curaçao. Tarieven van in- en uitvoerrechten. Gebergingsuitgaaf (15 Mei 1927). ('s-Gravenhage, Landsdrukkerij).

Overzicht van de tariefwetgeving van Nederlandsch-Indië. Tarieven van in- en uitvoerrechten. Gebergingsuitgaaf (15 Mei 1927). ('s-Gravenhage, Landsdrukkerij).

De feestelijke opening der Zuid-Sumatra spoorwegen te Blambangan Oempoe (met kaart), door R. van Sandick. (De Ingenieur, 28 Mei '27).

De houtsoorten van Suriname, door Ir. J. Ph. Pfeiffer. Deel II. Een onderzoek naar de technische eigenschappen van 28 van de voornaamste houtsoorten. Met 43 afbeeldingen en een platenboek. (Meded. No. XXII van het Kol. Instituut, afd. Wetenschappelijk Museum, No. 6). Amsterdam, J. H. de Bussy.

Gouverneur-Generaal J. B. van Heutsz (met portret), door J. Keur. (Madjoe, Juni '27).

Verlag over de hervormingen van het gevangeniswezen in Ned.-Indië over de jaren 1916 t/m 1925. Uitgegeven bij het Hoofdkantoor van het Gevangeniswezen. (Pekalongan).

Gouverneur-Generaal J. B. van Heutsz (met portret). (Ind. Katholiek Weekbl., 3 Juni '27).

De economische toestand van Suriname (slot). (Ind. Katholiek Weekbl., 7 Juni '27).

Volcanism, the Tengger mountains and the problem of calderas, by Dr. B. G. Esscher. (Leidsche Mededeelingen, Dl. II, afl. 2, 1927).

Notes on fishes obtained in Sumatra, Java and Celebes, by H. W. Fowler and B. A. Bean. (Proceedings U. S. Nat. Mus. 71, Nr. 10, 1927).

Jaarverslag over den Landbouwvoorlichtingsdienst over 1925. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Handboek ten dienste van de suikerriet-cultuur en de rietsuiker-fabricage op Java. Deel V. De suikerriet op Java, door W. van der Bilt. Tweede druk, herzien en bijgewerkt. Met afbeeldingen. (Amsterdam, J. H. de Bussy).

Overzicht van de productenmarkt op Java en Nederlandsch-Indië gedurende het eerste kwartaal van 1927. (Korte Berichten, 6 Mei '27).

De bewindhebber der Oost-Indische Compagnie (Nicolaas Witsen), door S. Kalf. (De Ind. Katholiek Weekbl., 10 Juni '27).

Suriname.

Onder het hoofd „Grootte Plannen” schrijft „De West” van 10 Mei:

„De heer C. J. J. Cornet, vroeger in dienst alhier van de Surinaamsche Bauxite Maatschappij, is onderdag per Fransche mail hier teruggekeerd. Zijn onderhoud deelde de heer Cornet ons mede, dat zijn komst verband houdt met eenige grootsche plannen. Het plaser der Guyana Goud Placer Maatschappij is overgenomen door een Nederlandsch-Amerikaansche combinatie, als wier verantwoordiger de heer Cornet optreedt. De nieuwe maatschappij, die zich voorstelt om ijzer- en koper op het plaser te ontginnen langs electrolitische weg, heet Flandria.

De heer Cornet verklaarde de heer Cornet vertegenwoordiger te zijn van twee Hollandsche combinaties, waarvan de ene het voornemen heeft in het districte van Saramacca een suikerfabriek te stichten en de ander — zonder eenige subsidie — een waterleiding wil aanleggen van Guyana Placer naar Paramaribo, berekend op een watervoorziening voor de bewoondste personen (in de stad, langs de rivier, enz.).

De heer Cornet is gisteren voor enkele dagen naar Paramaribo vertrokken. Daarna zal hij vluchtig onderzoek brengen aan Saramacca, om Zaterdagmiddag de Hollandse mail terug te keeren naar Europa, waarna hij wederom zal stelen zich voor de werkzaamheden op Guyana Placer aan te vangen in Augustus a.s.

De tweehonderd Surinaamsche jongelieden zullen naar „De West” meldt, worden uitgezonden naar Curaçao, om dienst te doen aan boord der schepen. De gage bedraagt: matrozen f 70 per maand,

VOOR TAXATIE

van Meubilair, bijvoeging van Goederen, of publieken verkoop van geheele Inboedels, raadplege men den Auctionair: W. DOP - Tel. 34957 - DEN HAAG

kwartiermeesters f 75 per maand, stokers f 75 per maand en oliemannen f 75 per maand. Alles met vrije voeding aan boord. Bij nauwgezette plichtsbetrachting wordt per kwartaal een extra-bedrag van f 25 toegekend.

Indien dit personeel door omstandigheden tijdelijk aan den wal in eigen voeding moet voorzien worden, indien zij reeds op een der schepen der maatschappij gevaren hebben, hiervoor 75 cent per dag uitbetaald. Geneeskundig onderzoek is verplicht. Vrije passage als dekpassagiers naar Curaçao. De verbintenis geldt voor drie jaar. Hierna wordt desgewenscht vrije passage terug naar Paramaribo ter beschikking gesteld.

Het voornemen bestaat om 4 booten achter elkander telkens 50 jongelieden naar Curaçao te zenden.

„De West” schrijft: De heer Pfeiffer is nog steeds bezig met zijn reizen door de Surinaamsche bosschen.

Wij vermelden reeds zijn reis naar de Corantijn, de Nickerie, Arawarwa en Wayombo, om vervolgens de Coppename af te zakken tot de Tibiti, waarna de Kabelkreek werd doorgevaren, gevoet naar de Coesewijne en ten slotte de heele Poika Savana afgewandeld tot de Boven Saramacca.

Daarna volgde een reis naar de Coppename, de Voltzberg, de Raleighvallen en de omstreken der Kwamakreek, waar oude prospectielijnen van balatableeders werden benut ter verkenning van het oerwoud.

Dezer dagen is de heer Pfeiffer op stap gegaan voor zijn derden grooten tocht. Hij is nu naar de Boven Commewijne, Tempati en Mapane om te voet langs de zoogenaamde Beaumontlijn naar de streek der joden Savana aan de Boven Suriname te trekken. Vandaar zal nog een boottocht worden ondernomen naar de streek van Bergendal.

Deze tocht, waarmede de bosch-inspecties vrijwel besloten zullen zijn, zal een dag of twaalf duren. Behoudens kleine uitstapjes (waaronder een bezoek aan Moengo en Albina) zal de heer Pfeiffer dan voornamelijk in Paramaribo vertoeven. Tegen Augustus denkt hij terug te keeren naar Nederland.

De heer Dragten heeft in een der begrotingszittingen van de Kol. Staten aangekondigd, dat hij zich persoonlijk tot den gouverneur zou wenden, met verzoek om alsnog een crediet op de begroting te brengen, ten behoeve van proeven om de cacao-cultuur te redden uit haar staat van verval.

Naar „De West” verneemt, is de gouverneur bereid aan dit verzoek te voldoen en zal het crediet op de suppletoire begroting worden gebracht.

„De West” schrijft: Het Afrikaansch Gemeenschappelijk Verbond heeft, in samenwerking met de besturen van verscheidene andere erkende vereenigingen met Neger-elementen te Paramaribo, een comité gevormd voor de viering van 1 Juli als „Algemeene dankdag ter versterking van het rasgevoel”. Een comité bestaat uit de heeren J. Vriese, voorzitter; A. L. Waaldijk, ondervoorzitter; Theod. Comvalius, eerste secretaris; S. Frymersum, tweede secretaris en Ph. Redmond, penningmeester.

Prof. Dr. G. van Rijnberk schrijft in een artikel in de „Haagsche Post” van 4 Juni in een artikel „De waarde der hygiëne”, o.m.:

„....., Immers, onze landgenoot Prof. Jansen te Weltevreden is er het vorig jaar in geslaagd, uit de versmide rijstzemelen (dedek) een zeer werkzame stof te bereiden, welke waarschijnlijk het gezochte tegen beri-beri behoedende vitamine is. Naar hij mij schrijft, brengt het Geneeskundig Laboratorium te Weltevreden thans tabletten en empoules van dat vitamine in den handel, waarvan uiterst geringe hoeveelheden voldoende zijn om bij den mensch beri-beri te voorkomen of tegen te gaan.”

Tot zoover Prof. v. Rijnberk. Nu komt er in Suriname onder de balatableeders (en goudzoekers?) een ziekte voor, zwelzichte genaamd, die, naar de geneesheeren meenen, verwant is aan beri-beri. Ik vestig daarom de aandacht der heeren medici in Suriname op de tabletten van Prof. Jansen. Men kan er allicht de proef mede nemen.

M. A. J. LINNEWEEVER

LUXE EN ORTHOPAEDISCH MAATSCHOEISEL
LEVERANCIER VAN H.M. DE KONINGIN
EN Z.K.H. DEN PRINS DER NEDERLANDEN

WESTEINDE 32A :: DEN HAAG
OPGERICHT 15 JAN. 1827 TELEFOON 15551

Ons maatwerk in Luxe en Orthopaedische uitvoering is technisch en voetkundig geheel af. Steunzolen en andere dure aanvullende artikelen zijn bij ons schoeisel overbodig.

VERKOOPHUIS

GROOT HERTOGINNELAAN 101

SPECIALAAL VOOR IND. FAMILIES INGERICHT
Bestaat ruim 25 jaar 5047
DAGELIJKS GEOPEND VAN 10 TOT 4 UUR

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN
Oude Varkensmarkt 41-53 Telefoon 1865
Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdags na 12 uur gesloten

Directeur A. VAN BOXTEL
Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te
AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30h
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschk. 34
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24b
Telefoon van 9-12 10733
ARNHEM, G. J. Hoetink, Ammastraat 58

H.H. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker centrale verwarming, Knecht van de apotheek en ander Personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

P. DE KAT ANGELINO

MOEDRA'S OP BALI

MET 60 TEEKENINGEN VAN TYRA DE KLEEN

PRIJS gecart. 19.— geb. in geh. linnen 11.50

„Hoe voortreffelijk zijn de priesters zelven geteekend. Met goed overleg is, zoowel in de serie Boeddha-priesters als in die van de Sjiwa-priesters, iedere persoon tweemaal geteekend, van voren en van terzijde, daardoor wordt de houding van het lichaam en in 't bijzonder van de handen zeer duidelijk.”
S (N. Rott. Crt.)

Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA”, Den Haag

LIJST VAN ADRESSEN

ten behoeve van Repatrieerenden

(Vervolg).

MUZIEKHANDELAREN

Muziekhandel Dajos Bela, Fred. Hendriklaan 190, Den Haag.
Ph. Kruseman, Noordeinde 91, Den Haag.

OPTICIENS

P. W. Hiele, L. Jansstraat 27, Utrecht.
C. v. Monsjou, Valkenboschplein 19, Den Haag.

PARAPLUIE-MAGAZIJNEN

Kalker's Modemagazijn, Kalverstr. 100, Amsterdam.
A. Querelle, Schoolstraat 10, Den Haag.

PIANOHANDELAREN

L. Jacobi, Regentesselaan 123, Den Haag.

PORSELEIN EN AARDEWERK

Focke en Meltzer, Hoogstraat 5, Den Haag.
C. Hoying, Spuistraat 20, Den Haag.

POSTZEGELHANDEL

Max Pool, Korte Poten 25, Den Haag.

RECHTSKUNDIGE BUREAUX

v. d. Geer, W. de Withstraat 79, Den Haag.

REISBUREAUX

Kon. Paketvaart Mij., Amsterdam.
Rotterdamsche Lloyd, Rotterdam.

RESTAURANTS

Rest. Duinoord, Sweelinckplein, Den Haag.
W. F. Klink, Wagenstraat 109a, Den Haag.
Rest. Promenade, Oude Schev. weg 21, Den Haag.
Rest. de Twee Steden, Buitenhof, Den Haag.

RIJWIELHANDELAREN

P. Nassenstein, Bachmanstraat 42, Den Haag.
J. F. Vrolijk, W. de Withstraat 68, Den Haag.

SCHOENMAKERS

A. J. Linneweever, Westeinde 32a, Den Haag.

STAALWAREN

J. A. Schlette, Willem de Zwijgerlaan 50, bij Fred. Hendriklaan, Den Haag, Telefoon 50888.

STOOMVAARTLIJNEN

Crans & Co., Plein 22a, Den Haag.

TANDARTSEN

Alg. Haagsch Inst. voor Tandheelkunde, Piet Heinstraat 2, Den Haag.
A. J. M. v. d. Sprong, Laan van Meerdervoort 426, Den Haag.
J. van Veen, Weimarstraat 27, Den Haag.

TEHUZEN VOOR KINDEREN

Kl. Opvoedingstehuizen, Pr. Mauritsplein 23, Den Haag.
H. Lenstra, Hoofdweg 53, Amsterdam.
Tokuni, Amersfoort.
Zandbergen, Amersfoort.

TEHUZEN INDISCHE BEDIENDEN

Persinggahan, v. Boetselaerlaan 2, Den Haag.

TOKO'S

Toko Bogor, Suezkade 12-12A, Den Haag.

TRICOT-GOEDEREN

Iserief & Co., Veenestraat 16, Den Haag.

UITZENDING VAN DINERS

Maison Blom, 2e Schuytstraat 77, Den Haag.

VERMAKELIJKHEDEN

Dierentuin, Benoordenhoutscheweg, Den Haag.
City Theater, Veenestraat, Den Haag.

VERZEKERINGEN

's-Grav. Rijwielverz. Mij., Conradkade 56, Den Haag.
Onderl. Levensverz. Eigen Hulp, Kortenaerkade 3, Den Haag.
Schenzer's Alg. Ass. Kantoor, Papaverhof 35, Den Haag.

VLEESCHHOUWERIJEN

H. J. M. van Duyn, Keizerstraat 165, Scheveningen.
Verwoerd, Heerenstraat 11, Voorburg.

WASCH- EN STRIJKINRICHTINGEN

P. de Haan, Looierslaan 2, Voorburg—Veur.

ZANG

Mevrouw Alma, 2e Sweelinckstr. 185, Den Haag.

ZIEKTEN DER URINEWEGEN

en alle andere onderzoekingen
LABORATORIUM „HYGIA”
v. Swietenstraat 82 - Den Haag
Spreekuren 12-1 en 6-8.

5260

(vroeger te WELTEVREDEN)

Bij de openbare behandeling der Surinaamsche begrooting voor 1927 in de Tweede Kamer (vergadering van 24 Febr.) zeide de Minister van Koloniën:

....., Dat inderdaad de hoogere categorie van het onderwijs, dus alles wat boven het gewone lager onderwijs staat, eenige beperking behoeft, breng ik in verband met de plannen van den Ondernemersraad. Wanneer wij aan die plannen te gemoet komen, door er toe mede te werken, dat de bevolking een landbouwbevolking wordt en blijft, dan is in het belang van dat doel, dat het onderwijs daarmee in overeenstemming wordt gebracht en dat zij, die het genieten, voor een werkring in het landbouwbedrijf worden geschikt gemaakt en dat zij niet zaken mee krijgen, waaraan zij óf niets hebben, óf die verwachtingen zouden kunnen opwekken, waaraan de toekomst voor hen niet zal voldoen.....

Nu gelooven wij niet dat de Ondernemersraad bij zijn beschouwingen „de hoogere categorie van het onderwijs” op het oog heeft gehad en niet heeft bedoeld dat alle onderwijs in de kolonie tot den landbouw moet opleiden, maar daar willen wij het nu niet over hebben. Wij dachten aan deze rede van den Minister, toen wij in de „Berichten uit de Heidenwereld”, van Mei/Juni 1927 (uitgegeven door het Zendingsgenootschap der Evangelische Broedergemeente te Zeist) de „Reisindrucken” van den Zendingsdirecteur H. Steinberg lazen. Daarin trof ons de volgende opmerking: ..... „De andere stadsc. en hebben met haar gewoon lager onderwijs een niet minder belangrijke plicht te vervullen. Zij voorzien in veler behoefte en bereiken vaak voortreffelijke resultaten. Toch is het ons veel waard, dat de Selecta ten minste het begin is van een onderwijs op wat hooger plan; dit kunnen we niet meer missen.”

Uit de laatste zinsnede blijkt dat de Zendingsdirecteur het niet eens is met den Minister.

In „De Telegraaf” van 10 Juni, derde ochtendblad, een interessant verslag over Lili Green's matinee in het theater Femina te Parijs.

Curaçao.

De begrooting voor 1927.

Het Voorloopig Verslag van de Eerste Kamer is van geen beteekenis. Dit zal duidelijk zijn, als men weet, dat de heffingen op uitvoer van mijnproducten en van zout daarin worden aangeduid als tijdens den oorlog ontstaan. Het belooft niets voor de verdere behandelingen in de Eerste Kamer van deze begrooting.

„Koninklijke Petroleum”.

Aan het jaarverslag over 1926 ontleenen wij hetgeen over de bedrijven op Curaçao en in Venezuela wordt gezegd:

Curaçao.

De ruwe olie, in Venezuela gewonnen, werd geregeld naar Curaçao getransporteerd; verwerkings-, vervoer- en opslagcapaciteit werd verder vergroot.

Gedurende het verslagjaar werd een begin gemaakt met den bouw van een verscheppingsstation met opslagtanks te Caracas Baai, ongeveer 16 K.M. van Willemstad, teneinde het zeer drukke en steeds toenemende scheepvaartverkeer in het Schottegat en de St. Anna Baai eenigszins te verlichten.

Venezuela.

Caribbean Petroleum Company. Gedurende 1926 vermeerderde de ruwe-olie-productie belangrijk, n.l. 1.318.590 K.G. ton (1925 952.839).

In de diepere lagen van het Mene Grande veld werd een olie aangeboord van een lager soortelijk gewicht dan de in de bovenlagen aangetroffene.

De uitbreiding van de ruwe olie verwerkingscapaciteit te San Lorenzo met een tweede Trumble Plant, zal midden 1927 gereed komen.

De noodige projecten voor vergrooting der verpompingscapaciteit en steigeraccommodatie worden voorbereid; waar noodig, werden de reparatie-werkplaatsen, elektrische centrales enz. verbeterd en uitgebreid.

Venezuelan Oil Comp. Ltd. De productie over 1926 vertoonde een aanmerkelijke stijging, n.l. van 690.749 tot 1.803.789 kg ton.

Deze stijging was grootendeels het gevolg van

Rusthuis „EIGEN SFEER”
V. BOETZELAERLAAN 205 DEN HAAG
Opname van rustbehoevenaen en
herstellende patiënten 5352
Mevr. COELÉ-BOOGAERDT, Gedipl. Verpleegster

een intensieve boorcampagne in La Rosa, waar het productieterrain belangrijk werd uitgebreid.

Olie werd ook aangeboord in Lagunillas, ten Zuiden van La Rosa gelegen; dit veld belooft een belangrijke producent te worden. De productie van de terreinen in het Maracaibo District bleef ongeveer constant. De exploratieboring te Sibucara, ten Noord-Oosten van Concepción, beantwoordde niet aan de verwachtingen en werd daarom verlaten. Eveneens geschiedde dit in Ambrosio, ten Noordwesten van La Rosa gelegen, waar verdere exploratie gestaakt is.

In verband met de groote stijging in de ruwe olie-productie werden de verpompings- en afscheppingsinstallaties uitgebreid.

Begrooting voor 1928.

Het kan nog wel eenigen tijd duren vóór wij de Amigoe en de Handelingen van den K. R. over de openbare vergadering van dat college, waarin de begrooting is vastgesteld krijgen. Wij ontleenen daarom voorloopig maar iets aan La Union van 12 Mei 1927 en wel betreffende de twee belangrijkste onderwerpen.

Watervoorziening. De gouverneur heeft gekozen voor een ontwerp van Ir. Versluys, dat een waterleiding voor putwater en een voor gedistilleerd water beoogt. Gedurende de vergadering is de raad in de afdelingen gegaan om nog eens zijn gedachten te laten gaan over de post van f 500.000.— voor watervoorziening. Daarna is besloten, daar de kosten van dit plan op f 760.000.— zijn geraamd en op de begrooting voor 1927 reeds f 500.000.— is uitgetrokken, voor 1928 slechts f 260.000.— toe te staan.

Salarisverhoging. De gouverneur had voorgesteld de desbetreffende post met f 120.000.— te verhoogen. Het raadslid J. J. Beaujon stelde voor den post weer tot het oorspronkelijke bedrag terug te brengen, niet om zich tegen een salarisherziening uit te spreken, maar om eerst een plan van de verhoging van iedere overlegd te krijgen. De heer Maduro vroeg het bestuur ook te denken aan gepensioneerden. De voorzitter ondersteunde het betoog van den heer Beaujon en zag in de door den gouverneur gevolgde methode een aanslag op het budgetrecht van den raad. Hoe het afgelopen is vinden wij niet vermeld.

Politie.

De Amigoe vermeldt ons — inderdaad niet malsch — oordeel over de houding van den K. R. blijkens het Voorloopig Verslag over het ontwerp tot reorganisatie der politie en schrijft dan:

„Dit oordeel lijkt ons wel een beetje hard en onrechtvaardig.

Geenszins sluit de Koloniale Raad de oogen voor het „periculum in mora”. En daarom juist is zijn kritiek van het voorgestelde systeem niet uitsluitend afbrekend, maar is hij ook opbouwend en werk gegaan door een eigen systeem aan te geven.

Wat het door het Bestuur voorgestelde systeem betreft van militaire politie, het kan theoretisch en zoo doeltreffend en technisch nog zoo volmaakt zijn, over de praktische doeltreffendheid en geschiktheid voor Curaçao kan o.i. niemand het oordeelen dan de ontwikkelde Curaçaoënaar, beter dan wie ook de psyche van het volk kent.

Beter dan wie ook, kan hij oordeelen welk systeem van politie zich 't best aanpast bij het volkskarakter, — en van welk systeem dus in de praktijk de beste resultaten te verwachten zijn.

Een politie-corps toch moet men niet beschouwen als een macht die boven de gewone samenleving staat en met ijzeren hand alles van boven af bestuurt en regeert, — maar als een macht, die diep in het burgerlijk en maatschappelijk leven ingrijpt en die daarom des te beter resultaten bereikt, naar gelang zij zich meer aan dat leven weet aan te passen; — het goede wat erin is waardeeren en het kwade langs de banen van voorzichtigheid weet te voorkomen en vermijden.”

Er rest ons na dit ons uitgereikt brevet van onverstand niets anders dan naar een ontwikkelde Curaçaoënaar te zoeken, die vóór het bestuursvoorstel is. Hij is gauw gevonden in den persoon van den overleden procureur-generaal, wiens advies aan den gouverneur „is van de eerste tot de laatste bladzijde een betoog, waarin de bezwaren van den Kolonialen Raad worden weerlegd, waarin oplossingen worden aangegeven, waarin wordt gezegd, dat die bezwaren veel en veel te breed zijn uitgemeten.” Ten slotte ging hij uit den weg voor

ONDERLINGE LEVENSVZERKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3.

Bijkantoor: BATAVIA, Voorrij Zuid.

Gunstige tarieven en Verzekeringsvoorwaarden.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe Levensverzekering sluiten bij de O. L. V. E. H.

De psyche van..... den K. R. en zei: „waar de Koninklijke Raad zich er tegen verzet, geef ik in overtuiging dat denkbeeld niet te aanvaarden.”

De Amigoe kiest nu ook onomwonden partij voor de burger-politiecorps en meent, dat het voorgeselde, omdat het nooit bij den Raad genade zal vinden, „geen kans van slagen heeft.” Misschien denkt het blad daarover nu anders.

Geschiedkundige Sprokkelingen.

Ds. G. B. Bosch.

Omtrent den bekenden predikant-schrijver Gerardus Balthasar Bosch kwamen wij eenige bijzonderheden tegen, die bekendheid in wijder kring verdienen.

Hij werd geboren te Utrecht 4 Sept. 1794. Zijn ouders waren Johannes en Gerarda Catharina Poel. Waarschijnlijk was de onderwijzer Phoel of Poel, genoot van ds. Bosch op Curaçao, schrijver van bekende geschiedkundige Mengelingen in de Crt., dus familie van hem van moederszijde.

Dec. 1810 werd hij student te Utrecht en 5 jaar later, nauwelijks 20 jaar oud, werd hij „door bijzondere aanbeveling” benoemd tot predikant op Curaçao. Eerst nam hij echter met het korps studenten nog deel aan den veldtocht tegen Napoleon, in deze van Elba ontvlucht was. Onder hem kwam een vereeniging der Luthersche en Gereformeerde predikanten tot stand, hij stichtte de kerk op Aruba en werd als schoolopziener zijn zorg aan het ontrouwen.

Bekend zijn zijne bijdragen in de Vaderlandsche Oeffeningen en zijn Reizen in West-Indië en een gedeelte van Amerika, waarvan het 3de deel, dat meer in het bijzonder over Suriname handelt en zeldzamer is dan de andere deelen in 1843 uitgegeven werd door zijn broer L. E. Bosch. Reeds in April 1839 was ds. Bosch namelijk gestorven op buitengoed Leeuwenstein bij Arnhem. Koning Willem I benoemde hem tot ridder in de orde van Nederlandschen Leeuw.

Zijn andere broer dan de genoemde J. Ph. Bosch was met hem op Curaçao, eerst als boekhouder op kantoor van den raad-contraroller der financiën, later zelf administrateur van financiën. Hij overleed te Utrecht.

Uit den Verren Vreemde.

De 19e zitting van het Internationaal Koloniaal Instituut.

Heeft de Grondwet de betiteling „koloniën” in gebruik gemaakt, in het internationaal gebruik blijft de aanwijzing in zwang, en onze minister van Koloniën „komt ervoor getuigen, dat ook wij de naam behouden als vereenigingsbegrip voor volken en volken, aan welke men een „moederland” denkt naast hun „vaderland”.

Den Haag heeft van 7—10 Juni de heeren bijeen, die in het Internationaal Koloniaal Instituut over koloniale vraagstukken van wereldbetreuen beraadslagen — en zich daarmede weten te bezinnen op een manier in gepaste overeenstemming met het klinkende van de namen of de kwaliteiten van de hooge deelnemers.

De Prins der Nederlanden en de Minister van Koloniën traden niet alleen als woordvoerders op de voorste rij, zij waren ook, ieder op zijn beurt, de heer bij een schitterend feestmaal. De opsomming alleen al van de uit verschillende landen gebrachte hoogwaardigheidsbekleeders, politieke figuren, geleerden van naam besloeg een dagblad van Groot Brittanje, België, Frankrijk, Spanje, Portugal, Italië, Denemarken, de Ver. Staten van Amerika, Japan en de Volkenbond zonden vertegenwoordigers. Duitsland was geen plaats toegelaten onder hen, hier samengekomen ter bevestiging van de vergelijkende studie nopens het belang, de juridische- en economische stelsels der koloniën. Voorzitter van het Instituut is Prins Hendrik; deze, de 19e zitting, werd geleid door den minister van buitenlandse zaken, Jhr. Mr. H. A. van Karnebeek. De werkbijeenkomsten vonden plaats in de bekende Trèveszaal. De belangstelling werd echter gehouden in het bespreken van de diplomatieke en ambtelijke wereld, evenals vertegenwoordigers van groote koloniale machten, uitgenoodigd.

Op de openingsvergadering van Prins en minister Koningsberger de verwelkomingsredevoering gehouden hadden, hield de heer D. F. W.

van Rees, vice-president van de permanente mandaten-commissie van den Volkenbond, een lezing over het stelsel der internationale mandaten.

In de (niet openbare) werkvergadering, van 8 Juni, gaf Prof. Dr. E. Moresco, oud-vice-president van den Raad van Indië, een inleiding, om zijn schriftelijk rapport over de vertegenwoordigende Raden van de Aziatische koloniën en de daarin geformuleerde stellingen nader toe te lichten.

Van deze (6) stellingen halen wij hier slechts de eerste en laatste aan.

I. In de evolutie-phase, waarin zich de groote Aziatische koloniën bevinden is het nuttig en noodig, dat de inwoners, zoowel Europeanen als Inlanders, voor zoover zij daartoe in staat zijn, aan de regeering deelnemen.

VI. De overgang van de zuivere autocratie tot het gematigd parlementairisme doet conflicten rijzen, omdat in den overgangstijd de regeering haar oorsprong niet vindt in dezelfde bron als de wetgevende en begrotingsmacht.

Het is niet voldoende een procedure in te stellen om deze conflicten op te lossen, maar men moet tevens zooveel mogelijk hun aantal en hun ernst verminderen, anders wordt de samenwerking moeilijk en wellicht onmogelijk.

De middelen om de conflicten te voorkómen, kunnen worden gevonden hetzij:

a. in de organisatie der betrekkingen tusschen de regeering en den vertegenwoordigenden Raad (invloed van den Raad op de samenstelling van de regeering; diarchie); hetzij b. in de afbakening van de bevoegdheden van den vertegenwoordigenden Raad (raadgevende functie, beraadslagende functie betreffende een steeds uitgebreider gedeelte van de wetgevende en begrotingsaangelegenheden); hetzij eindelijk c. in de samenstelling van den vertegenwoordigenden Raad (verdeling der zetels tusschen de sociale groepeerings; ambtenaren-leden, en niet-ambtenaren-leden; aanwijzing der leden door de regeering, door electorale lichamen, welke zich aanpassen bij de sociale structuur, door traditioneele, inlandsche organismen, door moderne Europeesche of inlandsche organismen).

Vele sprekers namen aan 't debat deel. Hoe uiteenlopend de inzichten ook waren, zij zijn toch te vereenigen in deze opvatting: op het tijdsperk van kolonisatie volgt dat van de-kolonisatie. Dit verschijnsel is ingetreden en werkt door. Men kan van opvatting verschillen over het al dan niet wenschelijke ervan, over de mogelijkheid om het tempo al dan niet te beheerschen, over de gestalten waarin het zich voordoet, maar te keeren is 't niet, politiek beleid heeft te overwegen hoe het, voor elk geval op zich zelf, is te leiden.

Prof. A. Girault, hoogleraar te Poitiers, lichtte de volgende stellingen toe, betreffende de uitoefening van de wetgevende bevoegdheid in protectoraatslanden:

„1. De instelling van het protectoraat brengt een verdeling van soevereiniteit mede tusschen den beschermenden en den beschermden staat. De soevereiniteit wordt echter, doordat zij verdeeld wordt, niet verminderd. Indien de verdeling van de bevoegdheden tusschen beschermer en beschermde naar gelang van omstandigheden kan uiteenloopen, dan wordt toch het totaal der rechten van soevereiniteit steeds teruggevonden door de optelling van de bevoegdheden van den beschermer en die van den beschermde. Derhalve kunnen de beschermende staat en de beschermde staat, gezamenlijk optredende, alles doen wat de regeering van een onafhankelijken staat zou kunnen doen.

2. Bijgevolg verbindt een gemeenschappelijke wet, in gemeen overleg tusschen de beschermende regeering en de beschermde regeering vastgesteld, allen, die verblijven op het grondgebied van den beschermden staat. Het is van geen betekenis of deze daad van wetgeving zich vertoont in den vorm van een enkelen tekst of in dien van twee gelijksoortige, doch naar den vorm verschillende teksten, waarvan de eene uitgaat van de beschermende en de andere van de beschermde regeering.

3. Een daad van wetgeving, uitgegaan van den beschermden soeverein alleen, verbindt de onderdanen van den beschermden staat en daarmee gelijkgestelde vreemdelingen. Voldoende is — onder voorbehoud van het recht van contróle uitgeoefend door den vertegenwoordiger van den beschermenden staat — dat deze wet wordt vastgesteld overeenkomstig de regels te dier zake traditioneel gevolgd in den beschermden staat.

4. Een daad van wetgeving, uitgegaan alleen van den beschermenden soeverein, verbindt de onder-

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM

Gestort Kapitaal . . . . . f 80,000,000.—
Statutaire Reserve . . . . . - 21,117,340.—
Buitengewone Reserve . . . . . - 22,660,000.—

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE

Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke en Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Aan- en Verkoop van Effecten. — Administratie van Vermogens. — Open en Gesloten Bewaarneming.

SAFE-DEPOSIT — KOFFERKLUIS

Inrichting tot het plaatsen van brandkasten. Speciale gelegenheid tot het huren van afzonderlijke kluisen voor groote administraties.

TAAMS & KEYSER

BANKASTRAAT 10, Den Haag - Tel. 17164, 10387

KEYSER & Co.

P. C. HOOFDSTRAAT 24
Amsterdam — Tel. 21729

Behandelen alle Effectenzaken, geven inlichtingen over Courante en Incourante Fondsen

REKENING-COURANT COUPONS

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

Belasten zich met alle Bankzaken

Safe-Inrichting

R. SCHENZER'S

ALGEMEEN ASSURANTIE-KANTOOR

PAPAVERHOF No. 35
DEN HAAG TEL. 30070

Belast zich met de vakkundige behandeling van Assurantie aangelegenheden v. elken aard

OUD INDISCH GAST
LID DER VEREENIGING OOST & WEST

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD
VOOR UW

Reclamecampagne.

Tel. Voorburg 106

Vleeschhouwerij - Spekslagerij

Oude gerenommeerde Zaak. Daar benevens zeer concurrerend adres

VERWOERDT :: VOORBURG

HEERENSTRAAT 11

TELEFOON V. 106

BELT
ONS OP!

Verwoerd-Voorburg, Tel. V. 106

Leverancier van de voornaamste families uit Den Haag en Voorburg

VRAAGT BIJ ONS PRIJSOPGAAF

HEERENSTRAAT 11

TELEFOON V. 106

J. F. SNOECK, Zeestraat 51-53

DEN HAAG

TELEFOON 13000

Electrische- Gas- Kolen-
Haarden - Kachels - Fornuizen

Vertegenwoordiger van de
N.V. Spaarkachel- en Haardenfabriek
voorheen E. SMIT Jzn.

HEERENVEEN

WARMWATER

Gratis G.E.B. warmwater-installatie

INLICHTINGEN:

M. A. VROLIJK

Thomsonlaan 41 Telef. 35618
'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën
tegen concurrerende prijzen.

5109

SCHOENMAKER

BLIJF BIJ JE LEEST!

Een oud spreekwoord en een wijs spreekwoord. Alleen in zijn eigen vak kan iemand iets goeds praestieren. Een bankier heeft geen verstand van den kaashandel, evenmin als een electricien van hondenscheren. Maar allemaal kunnen zij in enkele uren leeren drukken, teminste als men de verzekeringen gelooft der handelaars in

KANTOOR-DRUKMACHINES.

Als men dan zoo'n machine aangeschaft heeft, valt het aanleeren van het drukkersvak lang niet mee, het werk kan niet halen bij dat van een goed geoutileerde drukkerij en slecht reclamedrukwerk is het tegendeel van een reclame. Indien gij echter met uw drukwerk eer wilt inleggen en er de aandacht op wilt zien gevestigd, bestelt het dan bij de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 * TELEF. 11987

danen van den beschermden staat en de vreemdelingen. Het is voldoende, dat deze wet wordt uitgevaardigd overeenkomstig de constitutioneele regelen en de regelen van het publieke recht, welke de bevoegdheid beheerschen om wetten te geven in de koloniën van den beschermden staat.

Deze wet verbindt eveneens de inlanders, zoo vaak het betreft de reglementeering van een nieuwen dienst welke in het beschermd land door de beschermende regeering is ingevoerd (spoorwegen, posten, telegraphen, telefonen, enz.) en welke uniforme regelen meebrengt, waarvoor allen zonder onderscheid zich moeten buigen.

Ook aan de bespreking van deze stellingen werd door vertegenwoordigers van verschillende landen deelgenomen, zij droeg meer 't karakter van een nadere uitwerking van de geopperde inzichten, dan van een schok der meeningen.

De directeur van den Staatsplantentuin in België, de heer E. de Wildeman, hield een voordracht over: intensieve en rationeele uitbreiding van de inlandsche cultures, en haar verband met de economische ontwikkeling der tropische koloniën. Hij is voorstander van de ontwikkeling van den landbouw door en voor den inlander zelf, hij acht deze niet slechts voor den inlander zelf, maar ook voor de Europeanen van belang. Hij staat de stichting van talrijke inlandsche landbouwscholen voor. De Staat neme het initiatief tot het verkrijgen van een voldoende outillage voor den inlandschen landbouw.

Bij de ontwikkeling van deze zienswijze haalt hij voorbeelden uit Ned.-Indië en Kongo aan.

De Europeaan belegge zijn kapitaal in de industrie, die de inlandsche producten verwerkt en in de locale behoeften voorziet.

Deze inleiding ondervond zeer besliste bestrijding.

De heer Fontainas, ingenieur van de Intern. Bosch- en Mijnmaatschappij van Kongo, bestreed de stelling van den inleider, dat de inlanders individueel tot den landbouw kunnen worden gebracht. Wanneer men de cultuur van voedingsgewassen wil bevorderen, dan moet men de inlandsche groepeerings daartoe opwekken. Weliswaar zijn er in Katanga een aantal zelfstandige planters, maar deze komen voor het grootste deel van elders, b.v. uit Zanzibar. De heer Baillaud, secretaris-generaal van het Kol. Instituut (Frankrijk) merkte op, dat de heer De Wildeman buiten beschouwing had gelaten de vergelijking tusschen de inlandsche individuele cultures en inlandsche groote plantages. Hij deed uitkomen, dat men zich ten onrechte zoo verheugt over de individuele inlandsche producten van cacao en aardnoten aan de Goudkust en in Senegal. Immers om deze landbouwers te voeden moet er rijst worden ingevoerd, die meer kost, dan hetgeen zij produceeren. Het is ook niet zoo eenvoudig hen tot de cultuur van voedingsgewassen te brengen. Daarom meende spr. dat men groote plantages moet hebben omdat deze het beste middel zijn tot opvoeding van den inlander. Men is over 't geheel nog niet zoover gekomen dat men den inlander alleen kan laten werken. De heer De la Motte-St. Pierre, grootplanter op Madagaskar, betoogde, zich aansluitende bij den heer Baillaud en zich beroepende op het eenstemmig oordeel van de gouverneurs-generaal Galiëni, Merlin en Augagneur, dat het onmogelijk zou zijn, voor de inlanders dezelfde goede hygiënische verzorging te verkrijgen als zij kunnen deelachtig worden door de groote plantages. In de eerste plaats zijn deze plantages dus nuttig uit humanitair oogpunt, in de tweede plaats geven zij den inlander behoorlijke landbouwopleiding. In de derde plaats wordt op deze wijze de versnippering van den grondeigendom tegengegaan. Iedereen is het erover eens, dat men in de koloniën niet behoorlijk den grond kan exploiteeren, wanneer hij onder te veel eigenaars is verdeeld.

In de, den 10en voortgezette vergadering, was het rapport De Wildeman nog aan de orde en de bestrijding ging voort.

Prof. da Siliva Telles, hoogleeraar te Lissabon, zeide dat men rekening moet houden met de verschillen in klimaat, gesteldheid van den bodem, ras, enz., in verschillende koloniën. De inlandsche politiek moet een realiteitspolitiek zijn. Hoofdzaak is de inlanders er toe te brengen hun nomadenleven op te geven, hen te hechten aan den bodem en hen te brengen tot den landbouw. Dit kan niet door abstracte juridische formules geschieden. De inboorlingen moeten juiste begrippen krijgen omtrent hun rechten, maar ook omtrent hun ver-

plichtingen. Zij moeten de waarde leeren beseffen van het bezit van grond. Men kan niet als absoluut beginsel stellen, dat de cultures in de koloniën uitsluitend moeten toebehooren aan de inlanders. Het gaat zeker niet op in Afrika.

De heer Garnier, directeur van het Economisch Agentschap van Indo-China betoogde, dat de ervaringen daar te lande opgedaan, de stellingen van den inleider niet bevestigden. Zeker moet de kolonisatie ten doel hebben de zedelijke en stoffelijke verheffing der inlanders; maar zij geschiedt te veel in het belang van de geheele menscheid, en te weinig in het belang van de geheele menscheid, en te veel in het belang van de geheele menscheid, en te weinig in het belang van de geheele menscheid. En juist daarom moet men het tot waarden brengen der koloniën niet overlaten uitsluitend aan de krachten der inlanders. Zeker moeten er cultures zijn, die speciaal aan de inlanders worden overgelaten, omdat zij daarin het best bedreven zijn. Maar op ander terrein moet de Europeesche invloed overheerschen, omdat daarbij wetenschappelijke gegevens, kapitalen, machines en technische kennis noodig zijn, die niet ter beschikking staan van de inlanders en nog jarenlang niet zullen staan. In die samenwerking is ook het beste middel gelegen tegen het gevaar van politieke oneenigheden tusschen de inlandsche volken en de Europeesche bezetters van het land. Moet eenmaal de Europeesche bezetter zijn plaats inruimen voor de autochtone bevolking, dan zal zijn beste verdedigingsmiddel zijn de nauwe verknochtheid, door hem geschapen tusschen de wederzijdsche belangen in de organisatie van de cultures. Laat men tevens de inlandsche kapitaal doen deelnemen in de Europeesche cultuurondernemingen en industriele ondernemingen. Spr. beval aan, dat het Instituut de ernstige kwestie op zijn agenda zou houden en de ontwikkeling van deze aangelegenheid in de meer dan Afrika ontwikkelde koloniën van het verre Oosten zou blijven bestudeeren.

De heer Zuzarte Corthezao, agent-generaal der koloniën (Portugal) achtte het eveneens gewis, om een theorie op te stellen, volgens welke men niet langer meer moet denken aan de exploitatie van groote Europeesche cultures. Elk kolonisatorrend land dient te streven naar een maximum van ontwikkeling zijner koloniën. Landen als Kongo en Angola, rijk, maar met geringe bevolking, kunnen de groote landbouwondernemingen niet missen.

Bij de repliek bleef de heer de Wildeman bij samenwerking tusschen Europeanen en inlanders hoofdzakelijk te zoeken in het steken van geld door de Europeanen in industrieën welke zich ten doel stellen de producten der inlandsche cultures voor een deel ter plaatse te bewerken.

Hiermede hebben wij, naar wij meenen, de hoofdmomenten van dit congres, binnen het kader van deze, onze rubriek, tot hun recht laten komen. De leden van het instituut bezochten den 9en Juni het gebouw van het Koninkl. Kolon. Inst. te Amsterdam, waar zij ook den stoet zagen voorbijtrekken die het stoffelijk overschot van generaal van Heutsel naar zijn laatste rustplaats bracht.

Van de interne zaken, welke ten slotte nog zijn afgedaan, is 't volgende nog vermeldenswaardig.

Besloten is de volgende vergadering te houden in 1929, te Parijs, onder voorzitterschap van den heer François Marsal, oud-voorzitter van den Ministerraad, President van den Franschen Kolonialen Bond.

Aan het einde der vergadering heeft Prof. Girault (Frankrijk) namens alle aanwezigen den eersten vice-president, jhr. mr. dr. van Karnebeek, dank gebracht voor zijn uitnemende leiding. De heer Newton (Engeland) heeft zich hierbij aangesloten.

Resultaten? Deze moet men niet zoeken in de dedigde of aanvaarde stellingen, doch in het maken van koloniale vraagstukken van universeel belang tot internationaal studieobject.

Ingezonden.

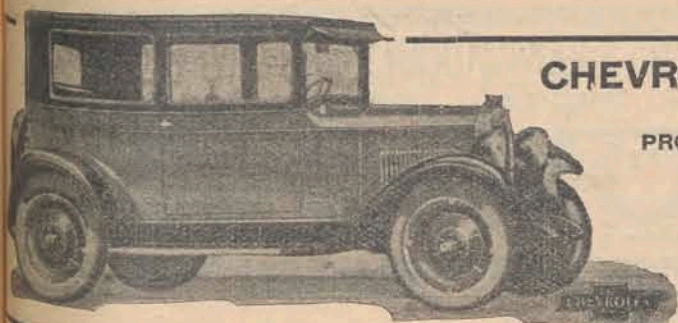
Indische Tentoonstelling 1928 te Arnhem.

In een van de laatste nummers van het Kol. Weekblad werd de opmerking gemaakt, dat in het Eere-Comité geen plaats was ingeruimd voor Curaçao-autoriteiten.

Staat U ons toe mede te deelen, dat zoowel Z. E. Mr. Brantjes, Gouverneur, als de Heer O. L. Helfrich, Oud-Gouverneur, zijn aangezocht; beiden hebben gemeend voor een plaats in het Eere-Comité te moeten bedanken.

Het Bestuur der Afd. Arnhem „Oost en West“.

CHEVROLET PONTIAC OAKLAND
 PRODUCTEN GENERAL MOTORS CORPORATION
HOOFDIMPORTTRICE:
 VOOR DEN HAAG EN OMSTREKEN 5444
N.V. JAMES NEFKENS' AUTOHANDEL
 L. v. MEERDERVOORT 96c. Tel. 35970, 34247

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Haarlem en Omstreken.

VERSLAG OVER HET JAAR 1926.

De werkzaamheden van het Secretariaat der afdeling Haarlem en Omstreken hebben zich gedurende het jaar 1926 in hoofdzaak beperkt tot het organiseren van eenige lezingen.

Op 14 Januari 1926 werd door de Ver. Nederlandsch Indisch Genootschap een lezing met lichtbeelden georganiseerd met als spreker optrad de Heer J. Thomassen à Thue van der Hoop met het onderwerp: „Door de Lucht naar Indië”.

De lezing werd gevolgd door een overeenkomst met het Bestuur van de afdeling Haarlem en Omstreken, die de leden der afdeling Oost en West gratis de beschikking over 1 à 2 toegangskaartjes waarvoor door vele leden gebruik werd gemaakt.

Op 25 Maart 1926 trad voor onze vereniging op de Heer N. J. M. Taverne, leider van den vulcanologische dienst in Indië met het onderwerp: „de vulkanen van Java”. De zaal was goed bezet.

De leden werd gelegenheid gegeven de vertoofing op 15, 16 en 18 November van de film: „Van de Rijkdommen naar Bandoeng” in het Luxor Theater tegen de afdeling Haarlem en Omstreken te worden.

Op 3 December 1926 trad voor onze vereniging op de Heer J. M. Taverne met een lezing met lichtbeelden over de afdeling Haarlem en Omstreken: „15 jaren onder de Kaja-Kaja's van N.-Z.”. Deze zeer interessante lezing was zeer goed ontvangen.

Hoewel niet tot dit verslag behorende kan reeds worden, dat in de eerste 4 maanden van 1927 3 lezingen (waarvan een in samenwerking met de afdeling Haarlem en Omstreken) voor de afdeling Haarlem en Omstreken gehouden.

De samenstelling van het Bestuur betreft zij de Heer Mr. O. E. G. Graaf van Limburg die zich genoodzaakt zag tot zijn leedwezen wegens andere verplichtingen als lid van het Bestuur te bedanken. Zijn plaats trad als lid van het Bestuur op de Heer R. A. Michelsen, die tevens met het oog op de afdeling Haarlem en Omstreken de Heer Vrijdag, die welwillend was diens functie waar te nemen.

De afdeling Haarlem en Omstreken traden een tiental nieuwe leden toe; een even groot aantal moest wegens vertrek, overlijden en bedanken worden bedankt, zoodat het ledental op 31 December 1926 133 leden bedroeg.

De afdeling Haarlem en Omstreken heeft zeer veel mogelijk werd steeds voor het bijwonen der afdeling Haarlem en Omstreken een aantal kaarten gratis ter beschikking gegeven van de leerlingen der hoogste klassen van middelbare scholen.

De afdeling Haarlem en Omstreken in het vorige jaarverslag moet ook thans worden dat het aantal leden der afdeling in geen richting staat tot het vaak belangrijk aantal personen dat geregeld onze lezingavonden etc. bezoekt.

De afdeling Haarlem en Omstreken het doel van „Oost en West”, dat breed en algemeen is, kan toch wel niemand enig bezwaar hebben, dat de geringe contributie, waarvoor men meer dan

bij elke andere Vereeniging terug ontvangt, kan toch zeker geen beletsel zijn lid te worden.
 Ik wil het voor ditmaal hierbij laten.
 De Secretaris,
 H. P. DEINUM.

Mededeelingen.

Van de Redactie.

Om hoofdartikel-ruimte te winnen zag de redactie zich genoodzaakt in dit Nr. de rubriek „Uit de Europeesche pers” achter te houden.
 In dit verband houde de schrijver van het Feuilleton: „Herinneringen van een oud-Indisch Officier” het ons ook ten goede dat wederom geen vervolg is opgenomen.

Van het Informatie-Bureau:

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-INDIË:

- C. J. Bottemanne, Visscherij-consultant b. h. laboratorium v. h. onderzoek der zee te Batavia, Keizerstraat 557, Amsterdam.
- G. H. H. Zandvoort, Leeraar M. O., Oetewalerstraat 28, Amsterdam.
- Mr. Dr. F. M. Baron van Asbeck, Ambtenaar ter Beschikking van de Alg. Secretarie te Buitenzorg en buitengewoon hoogleraar a. d. Rechtshoogeschool te Batavia, Riouwstraat 182, 's-Gravenhage.
- Mej. J. G. Sluij, Onderwijzeres b. h. Openb. Lager Onderw., Emmastraat 22, Haarlem.

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF:

- D. J. Degens, 1e commies m. d. titel van hoofdcommies b. h. Dep. van Oorlog, Barbarossastraat 74, Nijmegen.
- Mej. A. Smith, Commies b. d. S.S. en Tramwegen, Sleedoornstraat 41, 's-Gravenhage.
- G. M. E. I. de Witte, Electr. techn. ambtenaar b.d. S.S. en Tramwegen, Haarlemmerweg 50, Leiden.
- J. Bodaan, Tech. ambtenaar 1e kl. b. d. P.T.T., Bazarstraat 40, 's-Gravenhage.
- Mej. H. A. Tielsch, Telefoniste 1ste klasse, Nassaulaan 1, Oegstgeest.
- D. van El, Inspecteur b. d. S.S. en Tramwegen, Pension Brederode, Brederodescheweg te Santpoort.
- W. C. C. Steenaart, Leeraar a. d. Prins Hendrikschool te Weltevreden, Vloeddijk 15, Kampen.
- A. H. Hoyer, Adj.-controleur v. d. Belastingen, p. a. K. Moser-Horlacher, Neuhausen a. Rheinfall.
- Mej. A. Felix, Onderwijzeres der 3e kl. b. h. O.E.L.O., Stationsstraat, Heerenveen.
- R. Wink, Electrotechnisch ambtenaar, Paul Krugerstr. 4, Hengelo.
- L. Götzen, Accountant 1e kl. b. d. Belastingen acc.d., hoofd v. h. accountantskantoor te Soerabaya, Bergweg 43, Zeist.
- W. Roos, Controleur 1e kl. b. h. Binnenl. Bestuur, Koningsplein 40, 's-Gravenhage.
- H. van Besten, Werktuigkundige b.d. S.S. en Tramwegen, Vierbachtstraat 44b, Rotterdam.

Mutatiestaat van 8 tot 15 Juni.

Nieuwe Leden: Geïntroduceerd door:

- Knobel, Consul der Nederlanden te Leipzig, Schillerstrasse 10
  - L. Hueting, Hoofd eener school, Enschedé, Lage Hof, f 5
  - P. Kalkman, Enschedé, Kortelandestr. 14. f 5
  - W. Oegstgeest, Terweeweg 69. f 5
  - W. Oegstgeest, Onderwijzer 1e kl., Den Haag, Adelheidstraat 60. f 5
  - W. Oegstgeest, Directeur Departement van Onderwijs en Wetenschappen, Weltevreden. f 12
- Hoofdbestuur „Oost en West”
- den heer I. A. Nijhoff te Enschedé.
 Eigen aanmelding.
 Secretaris Afd. Leiden.
- Secretaris Afd. Den Haag.
- wnd. Hoofdverlegenw. „Oost en West” in Oost-Indië.

Adresveranderingen:

- N. van Steenberg, Den Haag, van: Blankenburgstr. 157, naar: Valkenboschkade 406.
- H. E. Steinmetz, Gep. Hoofdambtenaar, van: Weltevreden, naar: Den Haag, p. a. Roode Kruis, Segbroeklaan 1. f 6. (Contributie '27 reeds voldaan).
- Th. A. M. Willemse, Oud Luit.-Kolonel N.-I. L., van: Den Haag, Theresiastraat 72, naar: Weltevreden, p. a. G. J. Wiggers, Djohorlaan 7.
- J. H. Marinus, van: Pematangsiantar, naar: Hilversum, 's-Gravelandsche Weg 61.
- A. A. Aalders, Controleur B.B., van: Singkawang, naar: Djatirogo (res. Rembang).
- Dr. J. W. Bijleveld, Off. v. Gezondheid 1e klasse, van: Magelang, naar: Padang.
- W. F. R. Essed, thans Hoofd Gew. Laboratorium, te Semarang, Bendoweg 3, Nw. Tjandi.
- J. W. Gonggrijp, Houtvester, van: Buitenzorg, naar: Medan.
- A. F. Neys, van: Tinombo (res. Menado), naar: Makassar.
- Jonkers, Directeur Mulo, van: Amsterdam, 2de Meersstraat 24, naar: Weltevreden, Dep. v. Onderwijs.
- W. Lokhorst, Amsterdam, van: Singel 378, naar: Weimarlaan 56.
- B. Staab, Rotterdam, van: Mecklenburglaan 7, naar: Goudsche Singel 197a.
- H. Bannink, Kolonel tit. N.-I. L. b. d., Den Haag, van: Aerssenstr. 201, naar: Ieplaan 21.
- W. Oegstgeest, Den Haag, van: Poste restante, naar: Weltevreden, 119.
- W. Oegstgeest, Controleur B.B., van: Voorburg, Koningsplein 19, naar: Piccadilly Hotel, 5 Esplanade, Jersey (C.I.) (tijdelijk).
- W. Oegstgeest, 1ste Luit. Inf. N.-I. L., van: Albina (Suriname), naar: Den Haag, Weimarstraat 72. f 5. (Contributie '27 reeds voldaan).
- A. Sangster, Kantoorhoofd P.T.T., van: Medan, naar: Den Haag, 2de Schuytstr. 241. f 5. (Contributie '27 reeds voldaan).

ELECTRISCHE GEYSERS

Goedkoop — Zuinig — Gevaarloos

Complete Electriche Sanitaire Installatiën

W. G. SCHEERES

Electro-technisch Bureau 5052

DEN HAAG

Kantoor en Monsterkamer Hooigracht 1c
 Telef. 15170
 Magazijn en Werkplaats Laan van Roos en Doorn 9

VERSCHEENEN:

ART, RELIGION AND CLOTHES

a Collection of Essays by

HERBERT ANTCLIFFE

CONTENTS

Foreword	12. Monsieur Massanet.
1. Art, Religion and Clothes.	13. Händel and Brahms: A Comparison.
2. Religion and Aesthetics.	14. The Significance of Scriabin.
3. Austerity and Beauty.	15. Space and Spacing in Music.
4. Limitations and Art.	16. National Flavour in Music.
5. Art and the Holidays.	17. The Imperial Spirit in Music.
6. Music and Manners.	18. More about History and Music.
7. Two Views of Opera.	19. The Necessity of Music in War-Time.
8. Impulse in Composition and Interpretation.	20. J. S. Bach and Emotion
9. Schumann: A German Event.	
10. Robert Schumann: An Anniversary Estimate.	
11. The Real Liszt.	

Dit boek is gedrukt op goed papier en keurig gebonden.

Prijs f 4.50.

Aanvragen te richten aan de Administratie van het „Koloniaal Weekblad”, Nobelstraat 20, Den Haag. S

- H. J. van Roest, Hoofdagent der 1e kl. b.d. Veldpolitie, Beersdal 229, Heerlen.
- W. ten Bruggencate, Hoofdanalist b. d. afd. Nijverheid v. h. Depart. v. Landbouw, N. en Handel, Grootestraat 54, Almelo.
- W. F. Lefeber, Hoofdopzichter b.d. S.S. en Tramwegen, Franklinstraat 104, 's-Gravenhage.
- F. J. Deierkauf, Referendaris b. h. Dep. van Financiën, Ginnekenstraat 15a, Breda.
- Mej. A. C. Bax, 1ste klerk bij het Kadaster, Laan van Meerdervoort 325, 's-Gravenhage.
- J. D. A. van Rouwendal, Opzichter werkplaats 1ste kl. met den persoonlijke titel van werkmeeester bij de Staatsspoor en Tramwegen, Sluisstraat 16, Utrecht.
- J. H. Boon van Ochssee, waarnemend adj.-hoofdcommisaris van politie, Suezkade 176, 's-Gravenhage.
- A. Regtuit, Hoofdverpleger b. h. Militair Hospitaal te Weltevreden, Camera Obscurastr. 26, 's-Gravenhage.
- Mr. J. Kunst, Referendaris b. h. Dep. van Gouv. bedr., Groot Hertoginnelaan 61, 's-Gravenhage.
- J. A. Chr. van Brakel, Controleur 1e kl. b. d. P.T.T.-dienst, Postbox, Utrecht.
- F. van Mourik, Controleur b.h. B.B. op Java en Madoera, p.a. Mej. Postma, F. C. Dondersstr. 13, Utrecht.
- H. A. Sangster, Tijd. wnd. kantoorhoofd b. d. P.T.T.-dienst, 2e Schuytstr. 241, 's-Gravenhage.
- J. W. Postma, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O.E.L.O., Stationsweg E12, Alkmaar.
- J. G. Ruesink, Controleur 1e kl. b.h. Binnenlandsch Bestuur op Java en Madoera, Barentszstraat 32, 's-Gravenhage.
- Mej. A. J. Grausch, Verpleegster der 1e kl. b. h. Krankzinnigengesticht te Buitenzorg, Jacob Catsstraat 49, Dordrecht.
- J. Th. Steen, Controleur 2de categorie b.d. P.T.T.-dienst, Acaciastraat 173, 's-Gravenhage.
- J. Hess, Teekenaar 1e kl. b. d. Waterstaat en 's Lands B.O.W., Westeinde 353, 's-Gravenhage.
- Mej. W. J. Lilipaly, Adj.-commies b.d. P.T.T.-dienst, de Perponcherstraat 98, 's-Gravenhage.
- W. F. Scipio, Controleur 1ste categorie b.d. P.T.T., Hotel des Indes, 's-Gravenhage.

MET PENSIOEN:

- W. F. Bons, Tijd. wnd. controleur 1e kl. b. d. P.T.T., Groot Hertoginnelaan 107, 's-Gravenhage.
- Gepensioneerd Surinaamsch Ambtenaar:
- J. W. F. Vrieling, Leeraar a. d. Hendrik- en de Normaalschool te Paramaribo, Paul Krugerstraat 3, Vlaardingen.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5023

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA 5027
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 SUEZKADE 122a, b-DEN HAAG-TEL. 33472
 Steeds versche **DE BESTE**
 aanvoer van de
Rijsttafelbenodigdheden en
Indische Geneesmiddelen,
Akar-Bahar-banden, enz.
 Verz. door geh. Europa - Prijsc. op aanvraag

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Te . 12503 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELEN. 5022

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen. Natuurlijk levert hij ook prima artikelen. Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk. Ook zijn reclamewerk moet er aanlokkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamewerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen. Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraîchissements 5015
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

HOTEL „DE TWEE STEDEN" RESTAURANT „DE TWEE STEDEN"
 Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage
FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
 SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
 KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD
 THE DANSANT - DINER CONCERT
 ROEMEENSCH ORKEST
 UITSTEKENDE KEUKEN
 GERENOMMEERDE WIJNKELDER

VEREENIGING „OOST EN WEST"
 HOOFDBESTUUR: HEULSTRAAT 17 'S-GRAVENHAGE

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins-Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden van Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied van personen, van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstr. 's-Gravenhage, Tel. 14519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen, zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins-Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. 50752. Dit „Tehuis" biedt studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK, of den Administrateur, den Heer W. MEIJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan," Van-Boetzelaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Tel. No. 50248.

LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna-Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten einde aan te bieden die uit Nederland naar Indië gaan, en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrecken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.

BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk en maatschappelijk gebied, onder leiding van Mevr. J. FRANKEN-MENDES-Calisch. Spreekuur Donderdagmiddag van 2 tot 4 uur en volgens afspraak, Nic.-Maesstraat 1, Amsterdam, Tel. 22492. Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, en de Firma MARTINUS NIJHOFF, L. Voorhout 9, Den Haag (bij deze firma alleen die met een *) zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk.) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten
- 2. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten
- * b. Onze West, tweede druk, bestaande uit:
  - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ; Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
  - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overz. Bezittingen: Werkring en Vooruitzichten.
  - * No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten
  - * No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie.) Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten
  - * No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2e, verbeterde druk.) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten
  - * No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten
  - * No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten
  - * No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten
  - * No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië, zoomede voor verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken en Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten
  - * No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten
  - * No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten
  - * No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten
  - * No. XI. De Geëmployeerde bij de Rubber (caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Ned.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten

- Onze Koloniën**
- Serie I.
    - No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel.
    - 2. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
    - 3. De afschaffing van de laatste heerdiensten op Java.
    - 4. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
    - 5. De Europeesche vrouw in Indië.
    - 6. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
    - 7. Over de Kolonie Suriname.
  - Serie II.
    - No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
    - 2. Het Javaansch tooneel.
    - 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
    - 4. De theecultuur op Java.
    - 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
    - 6. Een doode taal in Indië.
    - 7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java.
    - 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
    - 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
    - 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.
  - Serie III.
    - No. 5. Nederlanders in Indië.
    - 6. Het Nederlandsch-Indisch Volkseredietwezen.
    - 7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
    - 8. De Slavernij in Oost-Indië.

Zovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Wnd. Vertegenwoordiger in Nederlandsch-Indië, Mr. M. J. A. Oostwoud-Wijdenes, President Landraad, Tandjong Balei (Sumatra's Oostkust).